

Leerplan

Uitbreidingsmodules bij de opleidingen

Begeleider in kinderopvang (BO PZ 108)

Begeleid(st)er buitenschoolse kinderopvang (BO PZ 109)

Begeleider-animator voor bejaarden (BO PZ 001)

Interculturele medewerker (BO PZ 113)

Jeugd- en gehandicaptenzorg (BO PZ 101)

Logistiek assistent (BO PZ 111)

Verzorgende (BO PZ 112)

Zorgkundige (BO PZ 110)

van de studiegebieden

ALGEMENE PERSONENZORG
EN

SPECIFIEKE PERSONENZORG

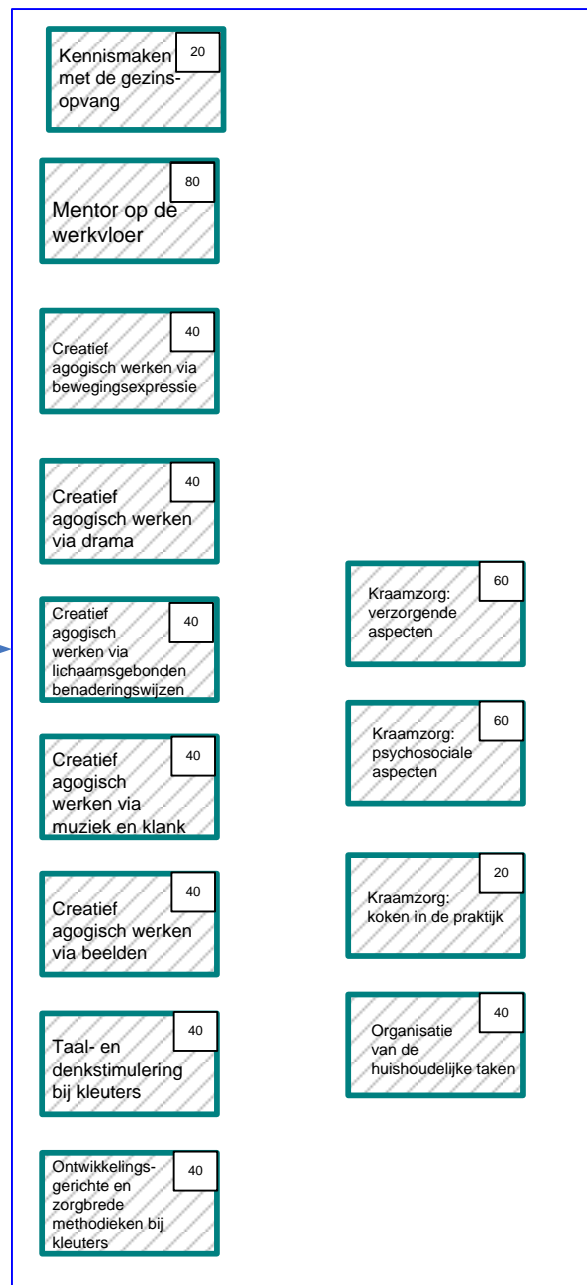
Modulair

STRUCTUURSCHEMA'S

1.1 BEGELEIDER IN DE KINDEROPVANG

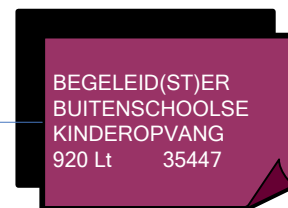

**BEGELEIDER
IN DE
KINDEROPVANG
1280 LT**

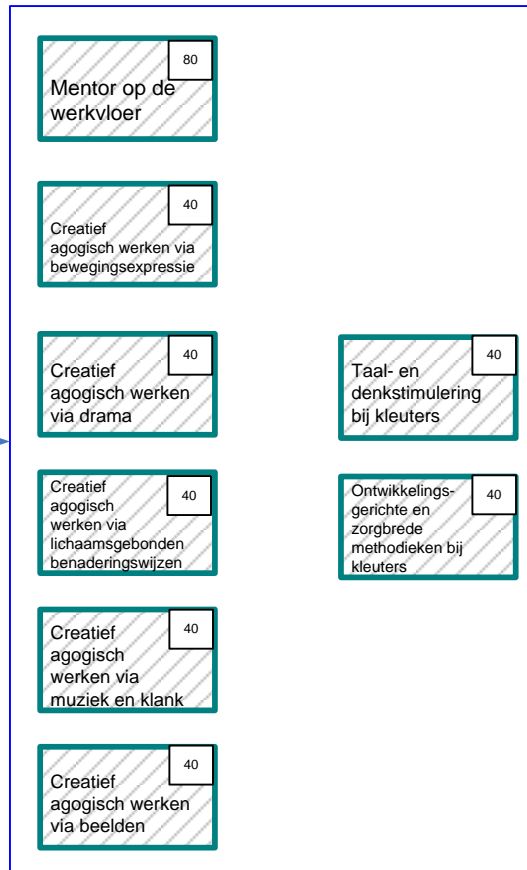

1.2 BEGELEID(ST)ER BUITENSCHOOLSE KINDEROPVANG

9025 Zorg in de kinderopvang 1	40	9032 Begeleiding van het schoolgaande kind 1	40
9026 Zorg in de kinderopvang 2	40	9033 Begeleiding van het schoolgaande kind 2	40
9027 Zorg in de kinderopvang 3	40	9034 Begeleiding van het schoolgaande kind 3	40
9028 Zorg in de kinderopvang 4	80	9035 Begeleiding van het schoolgaande kind 4	40
9029 Zorg in de kinderopvang 5	80	9036 Begeleiding van het schoolgaande kind 5	40
9030 Zorg in de kinderopvang 6	80	9037 Begeleiding van het schoolgaande kind 6	40
9031 Zorg in de kinderopvang 7	80	9038 Begeleiding van het schoolgaande kind 7	40
		9039 Begeleiding van het schoolgaande kind 8	40
		9040 Begeleiding van het schoolgaande kind 9	80
		9041 Begeleiding van het schoolgaande kind 10	80

**BEGELEID(ST)ER
BUITENSCHOOLSE
KINDEROPVANG
920 LT**

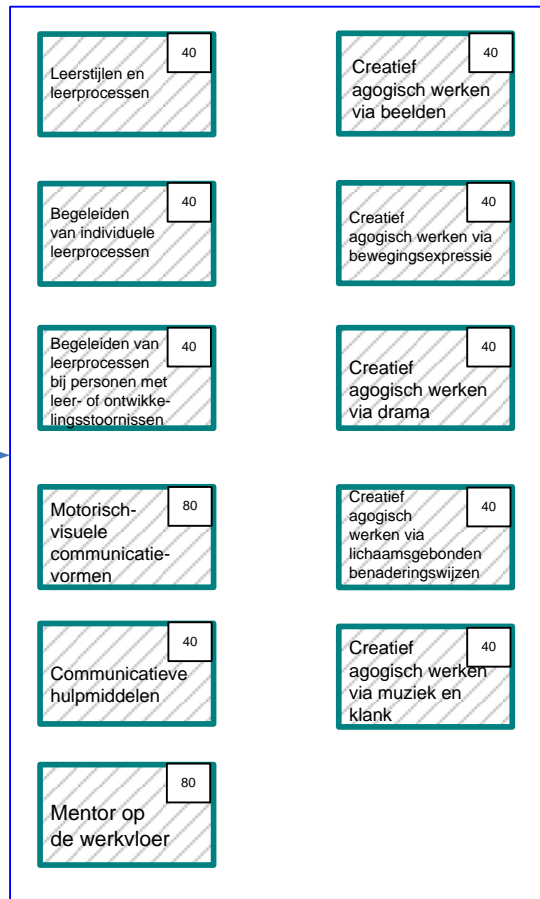

1.3 BEGELEIDER- ANIMATOR VOOR BEJAARDEN

Communicatief gedrag 40	Deontologisch en ethisch handelen 40	Geronto-agogische vaardigheden 40	Werken met groepen 40	Methodische werkbegeleiding en Supervisie 1 20	Gesuperviseerde beroepspraktijk in de ouderenzorg 1 80
Communicatieve vaardigheden 40	Begeiden van personen met dementie 40	Bijzondere geronto-agogische vaardigheden 40	Zorg voor het levenseinde 40	Methodische werkbegeleiding en Supervisie 2 20	Gesuperviseerde beroepspraktijk in de ouderenzorg 2 80
Samenwerkingsvaardigheden 40	Professioneel en kwaliteitsvol handelen 40	Woon- en leefklimaat 40	Verzorgen, veiligheid en gezondheid 40	Methodische werkbegeleiding en Supervisie 3 20	Gesuperviseerde beroepspraktijk in de ouderenzorg 3 80
Expressieve vaardigheden 40	Actuele tendensen in de ouderenzorg deel 1 40	Sociaal – emotioneel begeleiden 40	Methodisch handelen in de organisatie 40	Methodische werkbegeleiding en Supervisie 4 20	Gesuperviseerde beroepspraktijk in de ouderenzorg 4 80
ICT 40	Psychologie van het ouder worden 40	Biologische aspecten van het ouder worden 40	Zorg voor de cliënt en zijn context 40	Methodische werkbegeleiding en Supervisie 5 20	Gesuperviseerde beroepspraktijk in de ouderenzorg 5 80
Omgaan met diversiteit 40	Psycho-pathologie 40	Observeren en rapporteren 40	Actuele tendensen in de ouderenzorg deel 2 40	Methodische werkbegeleiding en Supervisie 6 20	Gesuperviseerde beroepspraktijk in de ouderenzorg 6 80

Begeleider-
animator voor
bejaarden
1560 LT

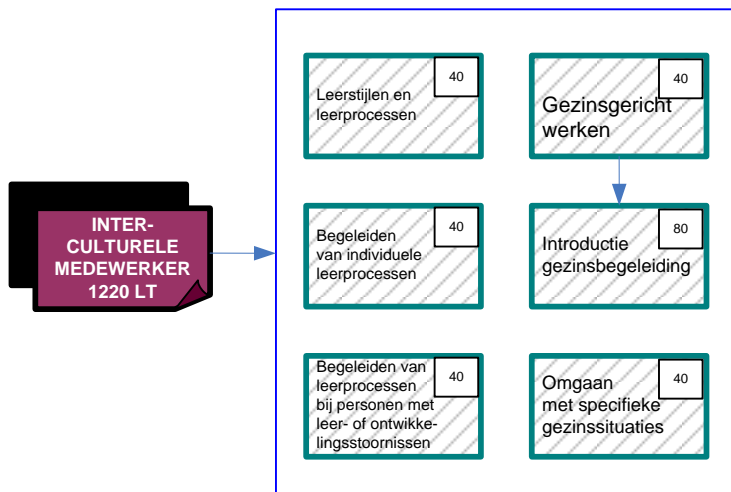
**BEGELEIDER-
ANIMATOR VOOR
BEJAARDEN
1560 LT**

1.4 INTERCULTURELE MEDEWERKER

Communicatietechnieken 40	Teamgericht samenwerken 40	Cliëntgerichte begeleiding 40	Begeleide intervisie IW 1 20	Supervisie IW 6 60
	Deontologie en beroepsethiek 40	Empowermentgericht werken 40	Begeleide intervisie IW 2 20	
	Functioneel observeren 40	Kwaliteitszorg 40	Begeleide intervisie IW 3 20	
	Methodisch werken 40	Organisatorische vaardigheden 40	Supervisie IW 1 60	
Interculturele diversiteit 40	Methodisch handelen 40	Professionaliteit en deskundigheid 40	Supervisie IW 2 60	
Interculturele communicatie 40	Groepsactiviteiten begeleiden 40	Seminarie 40	Supervisie IW 3 60	
	Groepsprocessen begeleiden 40	Actuele tendensen in de welzijnszorg 40	Supervisie IW 4 60	
Functionele informatieve vaardigheden 40	Teamondersteunend werken 40	Methodische begeleiding IW 40	Supervisie IW 5 60	

Interculturele medewerker
1220 Lt

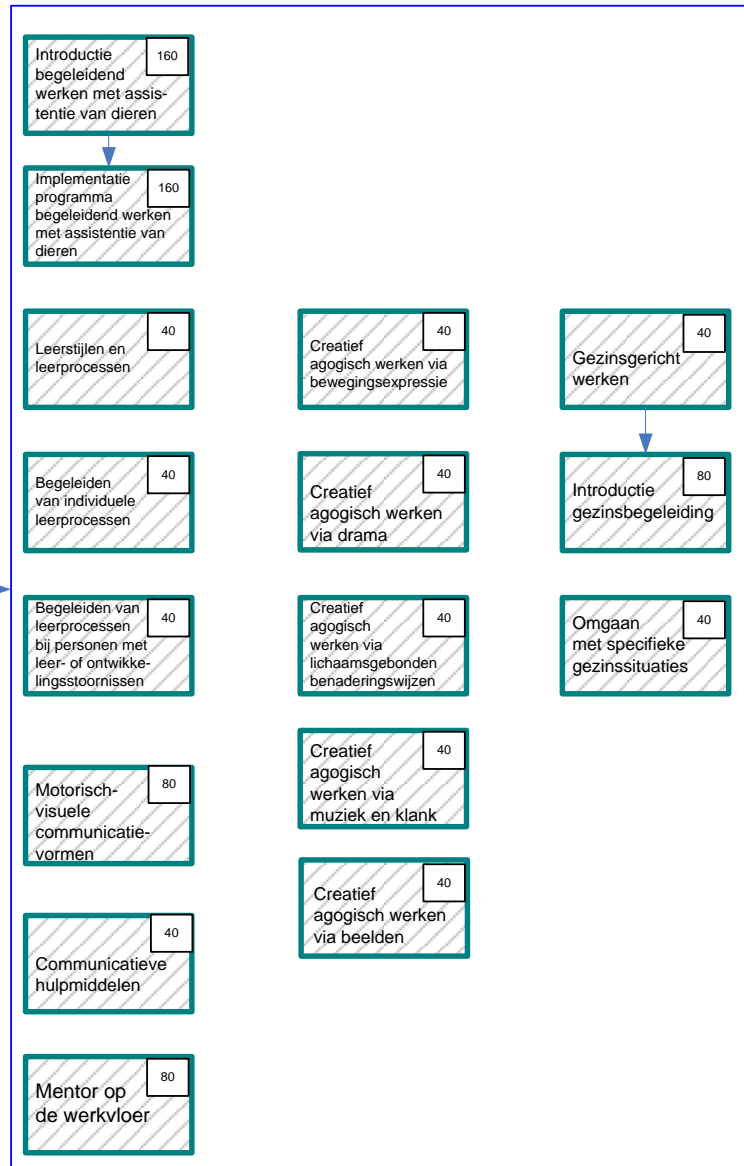

1.5 JEUGD- EN GEHANDICAPTENZORG

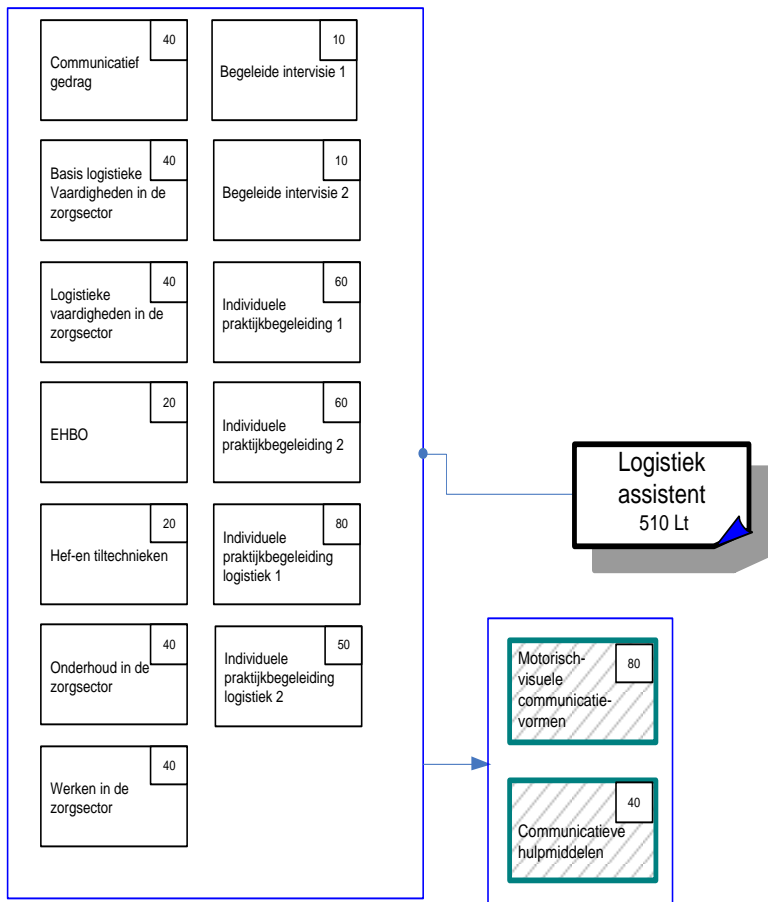
Communicatief gedrag 40	ICT 40	Levenslooppsychologie 40	Observeren en rapporteren 40	Methodische werkbegeleiding en supervisie 1 20	Gesuperviseerde Beroepspraktijk 1 80
Communicatieve vaardigheden 40	Omgaan met diversiteit 40	Orthopedagogische vraagstellingen 40	Werken met groepen 40	Methodische werkbegeleiding en supervisie 2 20	Gesuperviseerde Beroepspraktijk 2 80
Samenwerkingsvaardigheden 40	Deontologisch en ethisch handelen 40	Orthopedagogische vraagstellingen 40	Activiteitenbegeleiding 40	Methodische werkbegeleiding en supervisie 3 20	Gesuperviseerde Beroepspraktijk 3 80
Expressieve vaardigheden 40	Emancipatorisch handelen 40	Psychosociale vraagstellingen 40	Verzorgen, veiligheid en gezondheid 40	Methodische werkbegeleiding en supervisie 4 20	Gesuperviseerde Beroepspraktijk 4 80
	Professionaliteit en kwaliteitszorg 40	Woon- en leefklimaat 40	Methodisch handelen in een organisatie 40	Methodische werkbegeleiding en supervisie 5 20	Gesuperviseerde Beroepspraktijk 5 80
	Welzijn en gezondheidszorg 40	Sociaal-emotioneel begeleiden 40	Omgaan met het cliëntsysteem 40	Methodische werkbegeleiding en supervisie 6 20	Gesuperviseerde Beroepspraktijk 6 80
		Omgaan met moeilijk gedrag 40	Actuele tendensen in het welzijnswerk 40		

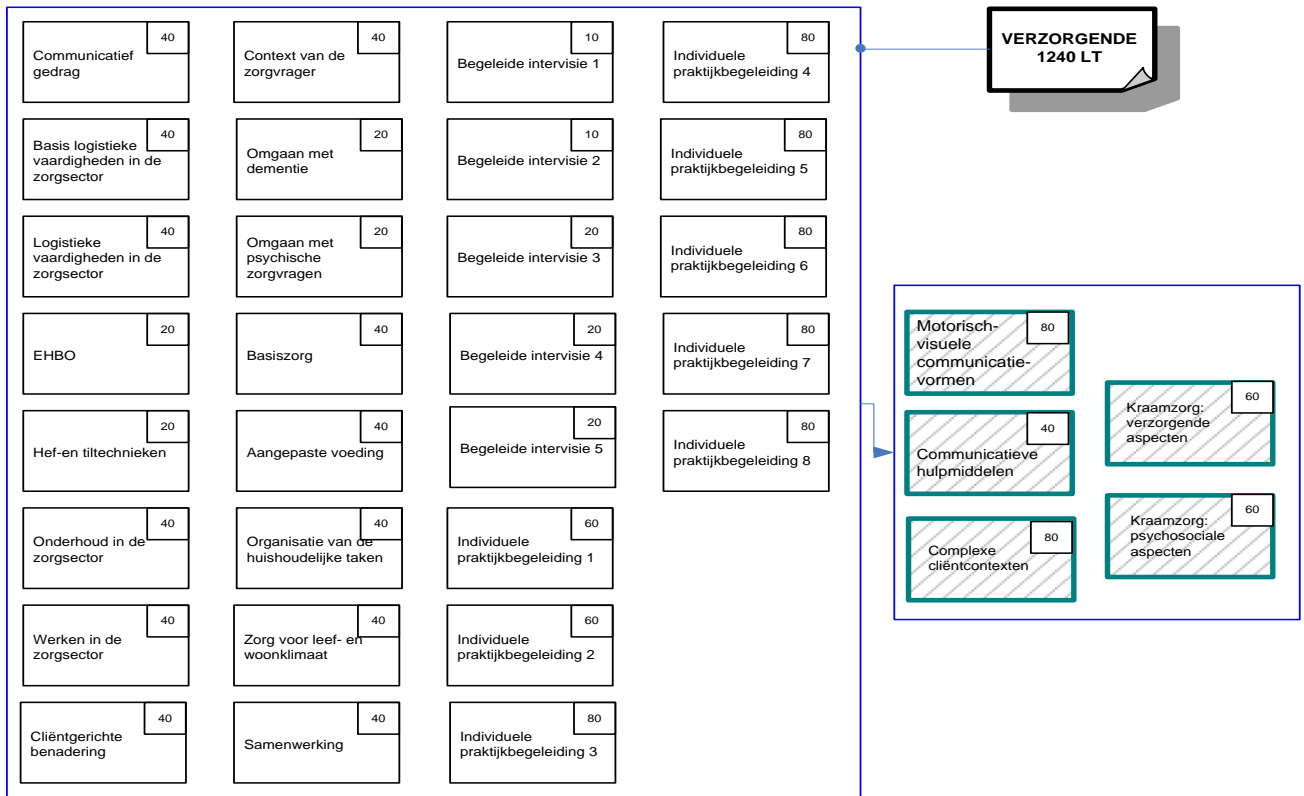
**JEUGD- EN
GEHANDICAPTEN-
ZORG
1560 LT**

1.6 LOGISTIEK ASSISTENT

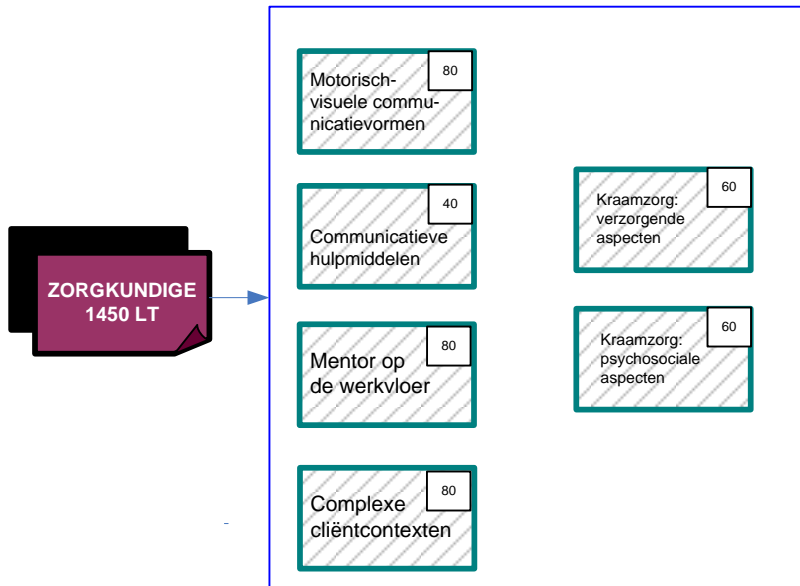
1.7 VERZORGENDE

1.8 ZOR GKUNDIGE

Communicatief gedrag 40	Context van de zorgvrager 40	Begeleide intervisie 1 10	Individuele praktijkbegeleiding 4 80
Basis logistieke vaardigheden in de zorgsector 40	Omgaan met dementie 20	Begeleide intervisie 2 10	Individuele praktijkbegeleiding 5 80
Logistieke vaardigheden in de zorgsector 40	Omgaan met psychische zorgvragen 20	Begeleide intervisie 3 20	Individuele praktijkbegeleiding 6 80
EHBO 20	Basiszorg 40	Begeleide intervisie 4 20	Individuele praktijkbegeleiding 7 80
Hef-en tiltechnieken 20	Aangepaste voeding 40	Begeleide intervisie 5 20	Individuele praktijkbegeleiding 8 80
Onderhoud in de zorgsector 40	Organisatie van de huishoudelijke taken 40	Individuele praktijkbegeleiding 1 60	Specifieke zorg 1 40
Werken in de zorgsector 40	Zorg voor leef- en woonklimaat 40	Individuele praktijkbegeleiding 2 60	Specifieke zorg 2 40
Cliëntgerichte benadering 40	Samenwerking 40	Individuele praktijkbegeleiding 3 80	Totaalzorg 40
Omgaan met complexe zorgsituaties 40	Individuele praktijkbegeleiding zorgkundige 50		

Zorgkundige
1450 Lt

UITBREIDINGSMODULES

Naam	Code	Lt	UM bij de opleiding(en)
Introductie begeleidend werken met assistentie van dieren	UM PZ 900	160	Jeugd- en gehandicaptenzorg ¹
Implementatie programma begeleidend werken met assistentie van dieren	UM PZ 901	160	
Leerstijlen en leerprocessen	UM PZ G910	40	Jeugd- en gehandicaptenzorg
Begeleiden van individuele leerprocessen	UM PZ G911	40	Begeleider-animator voor bejaarden
Begeleiden van leerprocessen bij personen met leer- of ontwikkelingsstoornissen	UM PZ G912	40	Interculturele medewerker
Motorisch-visuele communicatievormen	UM PZ G920	80	Jeugd- en gehandicaptenzorg
Communicatieve hulpmiddelen	UM PZ G921	40	Begeleider-animator voor bejaarden Logistiek assistent Verzorgende Zorgkundige
Creatief agogisch werken via lichaamsgebonden benaderingswijzen	UM PZ G942	40	Jeugd- en gehandicaptenzorg Begeleider-animator voor bejaarden
Creatief agogisch werken via drama	UM PZ G943	40	Begeleider in de kinderopvang
Creatief agogisch werken via bewegingsexpressie	UM PZ G944	40	Begeleid(st)er buitenschoolse kinderopvang
Creatief agogisch werken via beelden	UM PZ G945	40	
Creatief agogisch werken via muziek en klank	UM PZ G946	40	
Mentor op de werkvloer	UM PZ G960	80	Jeugd- en gehandicaptenzorg Begeleider-animator voor bejaarden Begeleider in de kinderopvang Begeleid(st)er buitenschoolse kinderopvang Zorgkundige
Ontwikkelingsgerichte en zorgbrede methodieken bij kleuters	UM PZ G802	40	Begeleider in de kinderopvang Begeleid(st)er buitenschoolse kinderopvang
Taal- en denkstimulering bij kleuters	UM PZ G803	40	

¹ Voor de uitbreidingsmodules “*Introductie begeleidend werken met assistentie van dieren*” en “*Implementatie programma begeleidend werken met assistentie van dieren*” bij de opleiding **Jeugd- en gehandicaptenzorg** bestaat reeds een goedgekeurd leerplan (goedkeuringscode: 2013/813/6/D).

Gezinsgericht werken	UM PZ 931	40	Jeugd- en gehandicaptenzorg
Introductie gezinsbegeleiding	UM PZ G932	80	Interculturele medewerker
Omgaan met specifieke gezinssituaties	UM PZ G933	40	
Complexe cliëntcontexten	UM PZ G930	80	Zorgkundige Verzorgende
Kennismaken met de gezinsopvang	UM PZ 961	20	Begeleider in de kinderopvang
Kraamzorg: verzorgende aspecten	UM PZ G950	60	Verzorgende Zorgkundige
Kraamzorg: psychosociale aspecten	UM PZ G951	60	Begeleider in de kinderopvang
Kraamzorg: koken in de praktijk	UM PZ 952	20	Begeleider in de kinderopvang
Organisatie van de huishoudelijke taken	UM PZ G071	40	

INHOUDSTAFEL

1	Inleiding	18
2	Beginsituatie.....	20
3	Algemene doelstellingen van de uitbreidingsmodules	21
4	Minimale materiële vereisten voor de uitbreidingsmodules	23
5	Algemene pedagogisch-didactische wenken.....	24
6	Evaluatie van de cursisten	25
7	Uitbreidingsmodule: leerstijlen en leerprocessen (UM PZ G910- 40 lestijden)	26
8	Uitbreidingsmodule: begeleiden van individuele leerprocessen (UM PZ G911- 40 lestijden)	28
9	Uitbreidingsmodule: begeleiden van leerprocessen bij personen met leer- of ontwikkelingsstoornissen (UM PZ G912- 40 lestijden)	31
10	Uitbreidingsmodule: Motorisch- visuele communicatievormen (UM PZ G920- 80 lestijden) ..	34
11	Uitbreidingsmodule: Communicatieve hulpmiddelen (UM PZ G921- 40 lestijden)	37
12	Uitbreidingsmodule: Creatief agogisch werken via lichaamsgebonden benaderingswijzen (UM PZ G942- 40 lestijden)	40
13	Uitbreidingsmodule: Creatief agogisch werken via Drama (UM PZ G943- 40 lestijden)	43
14	Uitbreidingsmodule: Creatief agogisch werken via bewegingsexpressie (UM PZ G944- 40 lestijden)	46
15	Uitbreidingsmodule: Creatief agogisch werken via beelden (UM PZ G944- 40 lestijden)	49
16	Uitbreidingsmodule: Creatief agogisch werken via muziek en klank (UM PZ G946- 40 lestijden)	52
17	Uitbreidingsmodule: mentor op de werkvloer (UM PZ G960- 80 lestijden)	55
18	Uitbreidingsmodule: Ontwikkelingsgerichte en zorgbrede methodieken bij kleuters (UM PZ G802- 40 lestijden)	58
19	Uitbreidingsmodule: taal- en denkstimulering bij kleuters (UM PZ G803- 40 lestijden).....	60
20	Uitbreidingsmodule: Gezinsgericht werken (UM PZ G931 – 40 lestijden).....	62
21	Uitbreidingsmodule: Introductie gezinsbegeleiding (UM PZ G932 – 80 lestijden)	64
22	Uitbreidingsmodule: Omgaan met specifieke gezinssituaties (UM PZ G933 – 40 lestijden).....	66
23	Uitbreidingsmodule: Complexe cliëntcontexten (UM PZ G930 – 80 lestijden)	68
24	Uitbreidingsmodule: Kennismaken met de gezinsopvang (UM PZ 961 – 20 lestijden)	71
25	Uitbreidingsmodule: Kraamzorg: verzorgende aspecten (UM PZ G950 – 60 lestijden)	74
26	Uitbreidingsmodule: Kraamzorg: psychosociale aspecten (UM PZ G951 – 60 lestijden)	79
27	Uitbreidingsmodule: Kraamzorg: koken in de praktijk (UM PZ 952 – 20 lestijden).....	84
28	Uitbreidingsmodule: Organisatie van de huishoudelijke taken (UM PZ g071 – 40 lestijden) ..	86
29	Bibliografie	91
30	Bijlage: Model van deelcertificatensupplement bij de uitbreidingsmodules Kraamzorg	100

1 INLEIDING

1.1 Aanvullend leerplan

Dit leerplan vormt een aanvulling bij de leerplannen

- **Begeleider-animator voor bejaarden** (goedkeuringscode: 2013/814//6/D)
- **Begeleider in de kinderopvang** (goedkeuringscode: 06-07/1623/N/G)
- **Begeleid(st)er buitenschoolse kinderopvang** (goedkeuringscode: 08-09/1892/N/D)
- **Interculturele medewerker** (goedkeuringscode: 2012/707/6//D)
- **Jeugd- en gehandicaptenzorg** (goedkeuringscode: 2010/170/6//D)
- **Logistiek assistent** (goedkeuringscode: 2012/704/6//D)
- **Verzorgende** (goedkeuringscode: 2012/705/6//D)
- **Zorgkundige** (goedkeuringscode: 2012/706/6//D)
- **Uitbreidingsmodules bij de opleiding Jeugd- en gehandicaptenzorg** (goedkeuringscode: 2013/813/6/D)

van de studiegebieden ALGEMENE PERSONENZORG en SPECIFIEKE PERSONENZORG.

Het heeft enkel betrekking op de uitbreidingsmodules bij deze opleidingen, die in een latere fase werden ontwikkeld en goedgekeurd (goedkeuringsdatum BVR B.V I.R. 6-9-2013 - B.S. 8-10-2013 en goedkeuringsdatum B.VI.R. 28-2-2014 - B.S. 4-4-2014).

De uitbreidingsmodules maken geen deel uit van de basisopleidingen. Ze beogen een uitbreiding, verdieping of verbreding van de kennis en vaardigheden uit de vermelde basisopleidingen.

Elke uitbreidingsmodule wordt bekrachtigd met een deelcertificaat.

1.2 Netoverschrijdend project

Dit leerplan is tot stand gekomen binnen een netoverschrijdende werkgroep, waaraan 9 centra voor volwassenenonderwijs hebben deelgenomen.

De meerwaarde van dergelijk samenwerkingsverband is niet enkel beperkt tot het onderling afstemmen van het programma, maar heeft tevens geleid tot een gelijkgerichte visie tussen de leerkrachtenteams van de verschillende centra.

In dit leerplan worden de basiscompetenties uit het opleidingsprofiel waar nodig geconcretiseerd en geoperationaliseerd.

1.3 Totstandkoming van het leerplan

Dit leerplan kwam tot stand met medewerking van volgende centra voor volwassenenonderwijs:

- CVO VSPW Gent
- CVO TNA – HIK Antwerpen
- CVO VSPW Mol
- ENCORA Stedelijke Centra voor Volwassenenonderwijs
- CVO Volt
- CVO Qrios
- CVO De Oranjerie
- CVO LBC-NVK Antwerpen
- CVO Miras
- CVO Horito Turnhout
- CVO CTT Limburg
- CVO LBC-NVK Turnhout

- CVO VTI Brugge
- CVO KISP
- CVO GO! Brussel
- GO! CVO Zuid-Limburg
- CVO LBC-NVK Berchem-Brasschaat
- GO! CVO Pro

2 BEGINSITUATIE

Zie instapvoorwaarden bij elke uitbreidingsmodule.

3 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE UITBREIDINGSMODULES

3.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN

De uitbreidingsmodules richten zich op de professionele vorming van begeleiders en zorgverstrekkers die werkzaam zijn in de welzijns- of de gezondheidszorg.

De uitbreidingsmodules moeten de cursisten in staat stellen de reeds aanwezige beroepsspecifieke competenties te verdiepen, te verbreden of te verruimen in functie van:

- het optimaliseren van het beroepsmatig functioneren
- het afstemmen op actuele ontwikkelingen in het werkveld: nieuwe denkkaders, nieuwe methodieken en technieken, nieuwe doelgroepen,...
- een bredere inzetbaarheid van medewerkers.

3.2 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen in de verschillende uitbreidingsmodules aan bod. Deze sleutelvaardigheden zijn een selectie uit de integrale lijsten met sleutelvaardigheden van de 'basis'opleidingen **Begeleider-animator voor bejaarden, Begeleider in de kinderopvang, Begeleid(st)er buitenschoolse kinderopvang, Interculturele medewerker, Jeugd- en gehandicaptenzorg, Logistiek assistent, Verzorgende en Zorgkundige.**

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Accuratesse	Er op gericht zijn binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien.	SV02
Beslissingsvermogen	In staat zijn een standpunt in te nemen of tot een handeling over te gaan, en er ook de verantwoordelijkheid voor op te nemen.	SV04
Contactvaardigheid	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te onderhouden, ook in moeilijke situaties (onder meer met mensen met verschillende opvattingen en achtergrond).	SV06
Creativiteit	In staat zijn om persoonlijke ideeën en oplossingen te bedenken en uit te voeren.	SV07
Dienstverlenende vaardigheid	In staat zijn om op vraag en proactief diensten of zorg te verlenen.	SV08
Doorzettingsvermogen	In staat zijn om, ondanks moeilijkheden, op een doel gericht te blijven.	SV09
Een werkplan kunnen maken	In staat zijn om op systematische wijze te beslissen welke stappen men bij de uitvoering van een taak zal zetten.	SV10
Empathie	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te gaan.	SV11
Flexibiliteit	In staat zijn om zich aan te passen aan wijzigende omstandigheden, onder meer middelen, doelen, mensen en procedures.	SV12
Kritische ingesteldheid	In staat zijn zichzelf en zijn omgeving in vraag te stellen, de waarde van een bewering of een feit, de haalbaarheid van een vooropgesteld doel te verifiëren, alvorens een stelling in te nemen.	SV15

Kunnen omgaan met informatie	In staat zijn om informatie te verzamelen, te verwerken en te verstrekken.	SV16
Leergierigheid	In staat zijn om actief te zoeken naar situaties om zijn competenties te verbreden en te verdiepen.	SV19
Planmatig denken	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.	SV22
Productieve taalvaardigheid Nederlands	In staat zijn zich op een adequate wijze mondeling en schriftelijk in het Nederlands uit te drukken.	SV25
Receptieve taalvaardigheid Nederlands	In staat zijn om als luisteraar en/of lezer in het Nederlands op adequate wijze een gesproken, geschreven of audiovisuele boodschap te ontvangen en te bewerken.	SV26
Veiligheids- en milieubewustzijn	In staat zijn om actief en proactief in te staan voor de veiligheid en om situaties te voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.	SV30
Verantwoordelijkheidszin	Aandacht hebben voor de consequenties van een taak en beslissingen nemen op basis van mogelijke consequenties ervan.	SV31
Zelfstandigheid	In staat zijn om zelfstandig zonder hulp of toezicht gedurende lange tijd aan een taak te werken.	SV32
Zin voor samenwerking	In staat zijn om gemeenschappelijk aan eenzelfde taak te werken.	SV35

4 MINIMALE MATERIËLE VEREISTEN VOOR DE UITBREIDINGSMODULES

In een competentie ontwikkelende leeromgeving dienen functionele lokalen en materialen beschikbaar te zijn om cursisten de kans te geven praktische vaardigheden te oefenen en aan het ontwikkelen van hun competenties te werken in gesimuleerde situaties.

4.1 INFRASTRUCTUUR

Minimaal dient een centrum te beschikken over:

- voldoende ruime leslokalen met verplaatsbare tafels en stoelen om te kunnen werken in kleine groepen en om ruimte te creëren voor rollenspelen en simulatieoefeningen.
- een ICT – lokaal met een voldoende aantal computers.
- een lokaal voor expressieve vaardigheden voor de uitbreidingsmodules creatief agogisch werken.

4.2 MATERIËLE BENODIGDHEDEN

Het centrum beschikt over:

- audiovisueel materiaal en didactische uitrusting: overhead, tv- en videotoestel, geluidsinstallatie, videocamera
- een elektronisch leerplatform;
- aangepast oefenmateriaal voor alle uitbreidingsmodules.

Het is aangewezen om volgende items ter beschikking te hebben binnen het lokaal:

- een pc/laptop met internetaansluiting
- een dvd-speler
- een beamer

5 ALGEMENE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Voor de uitbreidingsmodules is het belangrijk dat er voortgebouwd wordt op de bij de cursisten aanwezige competenties. Cursisten dienen actief aan de slag te gaan en zo veel mogelijk kennis zelf te construeren en deze te integreren. Naast het gebruik van activerende werkvormen tijdens de lesmomenten is ervaring in de beroepspraktijk cruciaal om de cursisten de kans te geven het geleerde ook daadwerkelijk te integreren in het eigen handelen. Het is daarom aangewezen om voldoende uren werkplekuren binnen een module te voorzien wanneer het verwerven van een bepaalde vaardigheid hierom vraagt.

6 EVALUATIE VAN DE CURSISTEN

De evaluatie behoort tot de autonomie van het centrum. Elk centrum beslist zelf op welke wijze wordt nagegaan of de doelstellingen bereikt zijn.

Cruciaal is de vraag of de cursist de gevraagde competenties in voldoende mate verworven heeft bij het beëindigen van de module.

Deze competenties omvatten zowel beroepsvaardigheden, beroepshoudingen als ondersteunende kennis en inzichten.

Belangrijk is dat de cursisten vooraf goed weten wat van hen verwacht wordt en hoe de evaluatie gebeurt.

Tussentijdse evaluaties zijn nodig om het leerproces tijdig te kunnen bijsturen. Het lijkt ons vanzelfsprekend dat in een competentiegerichte leeromgeving de cursist regelmatig feedback krijgt over zijn vorderingen. Dit houdt in dat naast summatieve evaluatie, ook formatieve evaluatie een belangrijke plaats krijgt.

Tot slot zal de cursist in de uitbreidingsmodules ook mogelijkheden krijgen om zichzelf te evalueren. Dit maakt immers deel uit van zijn leerproces en is daarom een essentieel onderdeel van het evaluatieproces.

7 UITBREIDINGSMODULE: LEERSTIJLEN EN LEERPROCESSEN (UM PZ G910- 40 LESTIJDEN)

7.1 LEESWIJZER

Leeswijzer bij de leerplandoelstellingen, leerinhouden, specifieke pedagogisch didactische wenken en sleutelvaardigheden (Hoofdstuk 7 t.e.m. 20)

Het leerplan bestaat uit 3 kolommen die als volgt moeten gelezen worden:

- In de linkerkolom staan de leerplandoelstellingen gebaseerd op de **basiscompetenties** zoals die voorgeschreven werden in het opleidingsprofiel. Die leerplandoelstellingen bepalen derhalve de kennis, vaardigheden en attitudes die door de cursisten moeten worden bereikt .
- In de middenkolom staan de **leerinhouden**, die aanduiden op welke wijze de leerplandoelstellingen moeten bereikt worden: wat moet er gekend zijn? Wat hier voorgeschreven wordt moet dan ook behandeld en geëvalueerd worden.
- De rechterkolom geeft een aantal **specifieke pedagogisch-didactische wenken** mee die inspirerend kunnen zijn bij het leerproces. Ze zijn echter vrijblijvend: uiteindelijk beslist de leraar eigenhandig over het didactisch proces.

De **sleutelvaardigheden** die bij elk leerplan toegevoegd worden zijn attitudes die bij de cursist moeten nagestreefd worden tijdens het leerproces. Er moet daarbij niet bewezen worden dat deze sleutelvaardigheden effectief werden verworven, maar wel dat er inspanningen werden geleverd om ze te verwerven. De sleutelvaardigheden werden in de leerplannen verkaveld over de verschillende modules. Bij elke module wordt aangegeven welke sleutelvaardigheden er minimum in de module moeten nagestreefd worden.

7.2 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE MODULE

De uitbreidingsmodule 'Leerstijlen en leerprocessen' bij de opleidingen **Jeugd- en Gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, Interculturele medewerker** leert de cursist theoretische kaders hanteren om een eigen stijl in het begeleiden van leerprocessen te ontwikkelen.

7.3 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Jeugd- en gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden** of **Interculturele medewerker**, of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

7.4 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCHE-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC/ED/U			Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ101 ²	PZ001 ³	PZ113 ⁴		
de verschillende leerstijlen en leerprocessen expliciteren.	BC 170	BC 201	BC 200	Leerstijlen Leerprocessen	Leerstijlenmodel Kolb Leerstijlen Bloom (leerstijlentest)
de verschillende leerstijlen en leerprocessen analyseren.	BC171	BC 202	BC 201	Analysetechnieken	
op de verschillende leerstijlen en leerprocessen reflecteren.	BC 172	BC 203	BC 202	zelfreflectie	Reflectiemethodieken Star-methode
een eigen begeleidingsstijl in het ondersteunen van leerprocessen ontwikkelen.	BC 173	BC 204	BC 203	Competentieontwikkeling	Persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) Persoonlijk actieplan (PAP)

7.5 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Kunnen omgaan met informatie	In staat zijn om informatie te verzamelen, te verwerken en te verstrekken.	SV16
Leergierigheid	In staat zijn om actief te zoeken naar situaties om zijn competenties te verbreden en te verdiepen.	SV19
Planmatig denken	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.	SV22

² Code van het OP Jeugd- en gehandicaptenzorg

³ Code van het OP Begeleider-animator voor bejaarden

⁴ Code van het OP Interculturele medewerker

8 UITBREIDINGSMODULE: BEGELEIDEN VAN INDIVIDUELE LEERPROCESSEN (UM PZ G911- 40 LESTIJDEN)

8.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE MODULE

De uitbreidingsmodule 'Begeleiden van individuele leerprocessen' bij de opleidingen Jeugd- en Gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden en Interculturele medewerker leert de cursist doelgericht leer- of trainingsprogramma's uitwerken om leerprocessen te stimuleren en te optimaliseren.

8.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Jeugd- en gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden** of **Interculturele medewerker**, of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

8.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCHE-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC/ED/U			Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ101 ⁵	PZ001 ⁶	PZ113 ⁷		
de beginsituatie m.b.t. leermogelijkheden en leerstijlen van de individuele cliënt bepalen.	BC 174	BC 205	BC 204	Leerprocessen Leerstijlen Leervaardigheden Leermogelijkheden	<ul style="list-style-type: none">• Observeren Analyseren• Formuleren van leervaardigheden en goede leerhoudingen• Leerstijltest Kolb• Leerstijltest Vermunt• VASSEIL test• LPAD model van Feuerstein

⁵ Code van het OP Jeugd- en gehandicaptenzorg

⁶ Code van het OP Begeleider-animator voor bejaarden

⁷ Code van het OP Interculturele medewerker

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U			Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ101 ⁵	PZ001 ⁶	PZ113 ⁷		
					<ul style="list-style-type: none"> FIE (of IVP) programma SCM model van Feuerstein Lijst cognitieve vaardigheden Feuerstein
leerbehoeften van de cliënt detecteren.	BC 176	BC 207	BC 206	Leermotivatie Ontoereikende leervaardigheden/ goede leerhoudingen	<ul style="list-style-type: none"> Motivatatiebevorderende technieken Model ZNO van Vygotsky MLE criteria van R. Feuerstein Lijst deficiënte cognitieve functies van Feuerstein GROW-model
leerdoelen en leerinhouden helder formuleren.	BC 177	BC 208	BC 207	Onderscheid leerdoel-leerinhoud	<ul style="list-style-type: none"> Doelen SMART formuleren Groepswork
effectieve didactische werkvormen en ondersteunende media gebruiken.	BC 178	BC 209	BC 208	Didactische werkvormen Mediagebruik	<ul style="list-style-type: none"> Praktijkopdrachten Groepswork Sclera (internet)
transfer van het geleerde faciliteren.	BC 179	BC 210	BC 209	Transfer: <ul style="list-style-type: none"> Wat? Strategieën 	<ul style="list-style-type: none"> Leergroepen Variabiliteit aan oefensituaties Bridging
weerstand tijdens het leerproces constructief aanpakken.	BC 180	BC 211	BC 210	Weerstand <ul style="list-style-type: none"> Wat? Strategieën 	<ul style="list-style-type: none"> MLE model van Feuerstein RET (rationele effectiviteits training) Coachend interveniëren Casussen Interventiekaart
Het leerproces product- en procesgericht evalueren.	BC 181	BC 212	BC 211	Onderscheid product- procesevaluatie	<ul style="list-style-type: none"> Evaluatiemethoden Beoordelingsschalen
Het begeleidingsproces product- en procesgericht evalueren.	BC 184	BC 215	BC 214	Eigen didactisch handelen Eigen teamproces	<ul style="list-style-type: none"> Stappenplan PDCA-cirkel Zelfreflectie Peer- en zelfevaluatie

8.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Contactvaardigheid	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te onderhouden, ook in moeilijke situaties	SV06
Flexibiliteit	In staat zijn om zich aan te passen aan wijzigende omstandigheden, onder meer middelen, doelen, mensen en procedures.	SV12
Planmatig denken	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.	SV22

9 UITBREIDINGSMODULE: BEGELEIDEN VAN LEERPROCESSEN BIJ PERSONEN MET LEER- OF ONTWIKKELINGSSTOORNISSEN (UM PZ G912- 40 LESTIJDEN)

9.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE MODULE

De uitbreidingsmodules “*Begeleiden van leerprocessen bij personen met leer- of ontwikkelingsstoornissen*” bij de opleidingen Jeugd- en Gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden en Interculturele medewerker leert de cursist leer- of trainingsprogramma’s opzetten bij personen met leer- of ontwikkelingsstoornissen

9.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Jeugd- en gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden** of **Interculturele medewerker**, of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

9.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCHE-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC/ED/U			Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ101 ⁸	PZ001 ⁹	PZ113 ¹⁰		
de beginsituatie m.b.t. leermogelijkheden en leerstijlen van de individuele cliënt bepalen.	BC 175	BC 205	BC 204	Leerstijlen Leermogelijkheden	<ul style="list-style-type: none"> • Leerstijlenmodel Kolb • Leerstijlen van Bloom • LPAD model van Feuerstein • FIE (of IVP)programma • SCM model van Feuerstein • Lijst cognitieve vaardigheden Feuerstein

⁸ Code van het OP Jeugd- en gehandicaptenzorg

⁹ Code van het OP Begeleider-animator voor bejaarden

¹⁰ Code van het OP Interculturele medewerker

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U			Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ101 ⁸	PZ001 ⁹	PZ113 ¹⁰		
de beginsituatie m.b.t. leermogelijkheden, leerbeperkingen en leerstijlen van de individuele cliënt bepalen.	BC 175	BC 206	BC 205	Leerbepelingen Leerdeficiënties	<ul style="list-style-type: none"> Lijst DCF (deficiënte cognitieve functies) van R. Feuerstein SWA-model
leerbehoeften van de cliënt detecteren.	BC 176	BC 207	BC 206	Leerbehoefden <ul style="list-style-type: none"> Wat? Detectie 	<ul style="list-style-type: none"> model ZNO van Vygotsky MLE criteria van R. Feuerstein GROW-model
specifieke problemen in leerprocessen analyseren.	BC 182	BC 213	BC 212	Stoornissen die aanleiding geven tot specifieke leerproblemen, <ul style="list-style-type: none"> o.a. DCF, ADD, ADHD, ASS, KOP, POS, Gilles de la tourette wezenskenmerken effecten op leren en functioneren 	<ul style="list-style-type: none"> www.letop.be Handelingsgerichte diagnostiek
op basis van analyse, de meest effectieve aanpak selecteren en methodes toepassen.	BC 183	BC 214	BC 213	Individueel handelingsplan (IHP) Methodieken	<ul style="list-style-type: none"> IHP opstellen handelingsgericht werken interventiekaarten
het leerproces product- en procesgericht evalueren.	BC 181	BC 212	BC 211	Onderscheid productgericht/ procesgericht	<ul style="list-style-type: none"> evaluatiemethoden beoordelingsschalen
het begeleidingsproces product- en procesgericht evalueren.	BC 184	BC 215	BC 214	Eigen didactisch handelen Eigen teamproces	<ul style="list-style-type: none"> stappenplan PDCA-cirkel zelfreflectie peer- en zelfevaluatie

9.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Dienstverlenende vaardigheid	In staat zijn om op vraag en proactief diensten of zorg te verlenen	SV08
Empathie	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te gaan.	SV11
Zin voor samenwerking	In staat zijn om gemeenschappelijk aan eenzelfde taak te werken	SV35

10 UITBREIDINGSMODULE: MOTORISCH- VISUELE COMMUNICATIEVORMEN (UM PZ G920- 80 LESTIJDEN)

10.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE MODULE

De uitbreidingsmodules “*Motorisch-visuele communicatievormen*” bij de opleidingen Jeugd- en Gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, logistiek assistent, Verzorgende en Zorgkundige leert de cursist communicatieversterkende technieken inzetten zonder gebruik te maken van technische hulpmiddelen

10.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Jeugd- en gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, Logistiek assistent, Verzorgende of Zorgkundige** of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

10.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCHE-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U					Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 101 ¹¹	PZ 001 ¹²	PZ 111 ¹³	PZ 110 ¹⁴	PZ 112 ¹⁵		
in zijn communicatie met de cliënt, lichaamstaal en –expressie	BC 192	BC 223	BC 100	BC 200	BC 200	<ul style="list-style-type: none"> Bewustmaking van hoe een houding en mimiek 	<ul style="list-style-type: none"> Houdingen spiegelen

¹¹ Code van het OP Jeugd- en gehandicaptenzorg

¹² Code van het OP Begeleider-animator voor bejaarden

¹³ Code van het OP logistiek assistent

¹⁴ Code van het OP Zorgkundige

¹⁵ Code van het Op Verzorgende

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U					Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	PZ 101 ¹¹	PZ 001 ¹²	PZ 111 ¹³	PZ 110 ¹⁴	PZ 112 ¹⁵		
actief hanteren.						overkomen • Emoties via lichaamstaal	• Rollenspelen
in zijn communicatie met de cliënt, gebarensystemen hanteren. in zijn communicatie met de cliënt, enkelvoudige mededelingen en vraagzinnen in een gebarensysteem vormen. wanneer de communicatie vastloopt, compenserende strategieën hanteren.	BC 193 BC 194 BC 195	BC 224 BC 225 BC 226	BC 101 BC 102 BC 103	BC 201 BC 202 BC 203	BC 201 BC 202 BC 203	• Basiskennis en – vaardigheden in verschillende gebarensystemen bv. : - SMOG (Spreken met ondersteuning van gebaren) - NmG (Nederlands met gebaren) - Vingerspelling • Lexicon van een aantal thema's bijvoorbeeld 'Gevoelens', 'Eten en drinken', 'Hobby's', 'Zichzelf voorstellen', 'Kleuren', 'Dagen'... • Mimiek en houding als grammaticaal element	• Studiebezoeken • Afbeeldingen (link beeld en gebaar) • Onderwijsleergesprek in gebarensysteem • Peer – en zelfevaluatie op basis van opgenomen beeldmateriaal
communicatievormen, afgestemd op de noden van de cliënt, inventief en flexibel inzetten.	BC 196	BC 204	BC 104	BC 204	BC 204	Het omgaan met verschillende doelgroepen bv. : doven, slechthorenden, personen met een mentale beperking, doofblinden, ouderen, ...	• Gastsprekers (getuigenissen) • Ervaringsuitwisseling • Peer – en zelfevaluatie op basis van opgenomen beeldmateriaal
met durf en openheid via lichaamstaal communiceren.	BC 197	BC 228	BC 105	BC 205	BC 205	Bewustmaking van eigen houding en mimiek. Reflectie op eigen persoon in communicatie.	• Peer – en zelfevaluatie op basis van opgenomen beeldmateriaal

10.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Doorzettingsvermogen	In staat zijn om, ondanks moeilijkheden, op een doel gericht te blijven.	SV09
Empathie	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te gaan.	SV11
Zorgvuldigheid	In staat zijn om zelfstandig zonder hulp of toezicht gedurende lange tijd aan een taak te werken.	SV32

11 UITBREIDINGSMODULE: COMMUNICATIEVE HULPMIDDELEN (UM PZ G921- 40 LESTIJDEN)

11.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE MODULE

De uitbreidingsmodules “*Communicatieve hulpmiddelen*” bij de opleidingen Jeugd- en Gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, logistiek assistent, Verzorgende en Zorgkundige leert de cursist grafisch-visuele en ruimtelijk-tactiele communicatieve hulpmiddelen inzetten om de communicatie met de cliënt te versterken.

11.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Jeugd- en gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, Logistiek assistent, Verzorgende of Zorgkundige** of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

11.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCHE-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U					Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	PZ 101 ¹⁶	PZ 001 ¹⁷	PZ 111 ¹⁸	PZ 112 ¹⁹	PZ 110 ²⁰		
met ondersteuning van grafisch-visuele en ruimtelijk-tactiele communicatievormen en de communicatie met de cliënt	BC 198	BC 229	BC 106	BC 206	BC 106	De verschillende communicatievormen/niveaus	<ul style="list-style-type: none">gastsprekerssimulatiespel

¹⁶ Code van het OP Jeugd- en gehandicaptenzorg

¹⁷ Code van het OP Begeleider-animator voor bejaarden

¹⁸ Code van het OP Logistiek assistent

¹⁹ Code van het OP Verzorgende

²⁰ Code van het Op Zorgkundige

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U					Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 101 ¹⁶	PZ 001 ¹⁷	PZ 111 ¹⁸	PZ 112 ¹⁹	PZ 110 ²⁰		
uitlokken en aan de gang houden. <i>met ondersteuning van akoestisch geluidsgebaseerde communicatievormen de communicatie met de cliënt uitlokken en aan de gang houden.</i>	<i>U</i>	<i>U</i>	<i>U</i>	<i>U</i>	<i>U</i>	én sommige hulpmiddelen in functie van een doelgroep: <ul style="list-style-type: none"> • grafisch-visuele • ruimtelijk tactiele • <i>Akoestisch geluidsgebaseerde</i> 	
door gebruik te maken van grafisch-visuele en ruimtelijk-tactiele communicatievormen de inbreng van de cliënt vergroten.	BC 199	BC 230	BC 107	BC 207	BC 107	<ul style="list-style-type: none"> • Inclusie en integratie. • Inventarisatie van de participatievormen passend bij de doelgroep. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gastspreker • Studiebezoeken • Communicatie-paspoort • Handelingsgericht werken
door het implementeren van grafisch-visuele en ruimtelijk-tactiele communicatievormen de participatie van de cliënt aan het dagelijks of maatschappelijk leven vergroten.	BC 200	BC 231	BC 108	BC 208	BC 108		
met het oog op het activeren van de aanwezige communicatievaardigheden bij de cliënt, verschillende hulpmiddelen flexibel inzetten.	BC 201	BC 232	BC 109	BC 209	BC 109	Het flexibel gebruik van de hulpmiddelen: <ul style="list-style-type: none"> • Het gebruik van een gepast hulpmiddel voor de cliënt. • Het stimuleren van cliënten participatie bij het bepalen van communicatiehulpmiddel. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brainstorm • Groepswork • Casussen

11.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Empathie	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te gaan.	SV11

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Flexibiliteit	In staat zijn om zich aan te passen aan wijzigende omstandigheden, onder meer middelen, doelen, mensen en procedures	SV12
Veiligheids- en milieubewustzijn	In staat zijn om actief en proactief in te staan voor de veiligheid en om situaties te voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.	SV30

12 UITBREIDINGSMODULE: CREATIEF AGOGISCH WERKEN VIA LICHAAMSgebonden BENADERINGSWIJZEN (UM PZ G942- 40 LESTIJDEN)

12.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE MODULE

De uitbreidingsmodules “*Creatief agogisch werken via lichaamsgebonden benaderingswijzen*” bij de opleidingen Jeugd- en Gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, Begeleider in de kinderopvang en Begeleide(st)er buitenschoolse kinderopvang leert de cursist creatief agogisch werken via lichaamsgebonden benaderingswijzen. Het hanteren van deze technieken vormt geen doel op zich: de technieken worden ingezet in de activiteiten tussen begeleider en cliënt als middel om de agogische doelstellingen te bereiken.

12.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Jeugd- en gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, Begeleider in de kinderopvang of Begeleid(st)er in de buitenschoolse kinderopvang**, of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

12.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCHE-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i>	BC/ED/U				Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	PZ 101 ²¹	PZ 001 ²²	PZ 108 ²³	PZ 109 ²⁴		
De cursisten kunnen						

²¹ Code van het OP Jeugd- en gehandicaptenzorg

²² Code van het OP Begeleider-animator voor bejaarden

²³ Code van het OP Begeleider in de Kinderopvang

²⁴ Code van het OP Begeleid(st)er in de buitenschoolse kinderopvang

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U				Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	PZ 101²¹	PZ 001²²	PZ 108²³	PZ 109²⁴		
verschillende mogelijkheden van lichaamsgebonden benaderingswijzen op een creatief agogische manier hanteren. gebruik makend van lichaamsgebonden benaderingswijzen het creatieve proces opbouwen en begeleiden.	BC 236 BC 237	BC 240 BC 241	BC 339 BC 340	BC 339 BC 340	Het aanraken en aangeraakt worden: <ul style="list-style-type: none"> • Zorg voor jezelf • Zorg voor de andere • Voorzorgen bij massage en relaxatie • Zintuiglijke activering Basale stimulatie bv.: <ul style="list-style-type: none"> • snoezelen • Contactreflecties Prouty • Sherborne • Aromatherapie Aandachtspunten in de opbouw van zintuiglijke activiteiten.	<ul style="list-style-type: none"> • Stappenplan • Praktijkgerichte opdrachten • Observatieopdrachten
zich van eigen kwaliteiten in het werken met lichaamsgebonden benaderingswijzen bewust worden.	BC 238	BC 242	BC 341	BC 341	Het belang van het zelf ervaren van de rol van de cliënt voor het eigen leerproces.	<ul style="list-style-type: none"> • Zelfreflectie • Peer- en zelfevaluatie op basis van opgenomen materiaal
i.f.v. verruiming van een aangepast aanbod voor cliënten, een ruim gamma van vormen en technieken hanteren.	BC 239	BC 243	BC 342	BC 342	Vormen en technieken o.a. aanraking, massage, snoezelen, basale oefeningen, contactreflecties, Sherborne oefeningen, aroma's.	<ul style="list-style-type: none"> • studietaak • Experimenteren
een reeks sessies m.b.t. lichaamsgebonden benaderingswijzen i.f.v. agogische doelstellingen logisch opbouwen.	BC 240	BC 244	BC 343	BC 343	Methodisch handelen	<ul style="list-style-type: none"> • Individuele opdracht • Presentatie voor de groep • Groepsreflectie

12.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Contactvaardigheid	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te onderhouden, ook in moeilijke situaties (onder meer met mensen met verschillende opvattingen en achtergrond).	SV06
Creativiteit	In staat zijn om persoonlijke ideeën en oplossingen te bedenken en uit te voeren.	SV07
Een werkplan kunnen maken	In staat zijn om op systematische wijze te beslissen welke stappen men bij de uitvoering van een taak zal zetten.	SV10

13 UITBREIDINGSMODULE: CREATIEF AGOGISCH WERKEN VIA DRAMA (UM PZ G943- 40 LESTIJDEN)

13.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE MODULE

De uitbreidingsmodules “*Creatief agogisch werken via drama*” bij de opleidingen Jeugd- en Gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, Begeleider in de kinderopvang en Begeleide(st)er buitenschoolse kinderopvang leert de cursist creatief agogisch werken via drama. Het hanteren van deze techniek vormt geen doel op zich: het is een middel om de agogische doelstellingen te bereiken.

13.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Jeugd- en gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, Begeleider in de kinderopvang of Begeleid(st)er in de buitenschoolse kinderopvang**, of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

13.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCHE-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U				Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 101 ²⁵	PZ 001 ²⁶	PZ 108 ²⁷	PZ 109 ²⁸		
improvisatie bij diverse doelgroepen bevorderen.	BC 241	BC 245	BC 344	BC 344	<ul style="list-style-type: none"> Opbouw van verhaal Lichaamstaal 	Visualiseren

²⁵ Code van het OP Jeugd- en gehandicaptenzorg

²⁶ Code van het OP Begeleider-animator voor bejaarden

²⁷ Code van het OP Begeleider in de Kinderopvang

²⁸ Code van het OP Begeleid(st)er in de buitenschoolse kinderopvang

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U				Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 101 ²⁵	PZ 001 ²⁶	PZ 108 ²⁷	PZ 109 ²⁸		
					<ul style="list-style-type: none"> Lichaamsuitdrukking Het verbeelden van thema's en gevoelens. Het zich bewust zijn van eigen drempels. 	Beeldend uitdrukken Associëren Zich uitdrukken via <ul style="list-style-type: none"> Beweging Beeld Zintuigen Spelvormen In de beleving: <ul style="list-style-type: none"> Niet-oordelend Ontvankelijk Open
de verschillende aspecten van drama hanteren en stimuleren.	BC 242	BC 246	BC 345	BC 345	<ul style="list-style-type: none"> Het hanteren van drama als middel tot communicatie en interactie. Gebruik van vormtaal (via woord, via lichaam) als uitdrukkingsmiddel. Het verkennen van lichaamstaal en het uitdrukken naar verbeelding. 	<ul style="list-style-type: none"> Zintuiglijke kaders: beweging, kinestetische, ... Praktijkgerichte opdrachten, o.a. <ul style="list-style-type: none"> standbeeldentheater pantomime objectenspel
gebruik makend van dramatische werkvormen, het creatieve proces opbouwen en begeleiden.	BC 243	BC 247	BC 346	BC 346	De opbouw van het proces via operatoren <ul style="list-style-type: none"> Opbouw Organisatie Opdracht: soorten Setting en context 	<ul style="list-style-type: none"> Specifieke methodieken o.a. divergeren, convergeren, associëren De logische niveaus van Dilts Praktijkgerichte opdrachten; o.a. <ul style="list-style-type: none"> woorden verbeelding verwoorden van beelden improvistaie
zich van eigen kwaliteiten in het werken met diverse aspecten van drama bewust worden.	BC 244	BC 248	BC 347	BC 347	Reflectie Bewustwording en verkenning van eigen en andermans gewoontes en patronen. Bewustwording van eigen en andermans	<ul style="list-style-type: none"> simulatieoefening zelfreflectie en groepsreflectie

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U				Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 101²⁵	PZ 001²⁶	PZ 108²⁷	PZ 109²⁸		
					drempels.	
i.f.v. verruiming van een aangepast aanbod voor cliënten, een ruim gamma van dramavormen, -technieken, -werkvormen, -activiteiten hanteren.	BC 245	BC 249	BC 348	BC 348	Spelen met verschillende vormen Spelen met woorden, intonatie, volume, het non-verbale	<ul style="list-style-type: none"> • studietaak • experimenteren
een reeks dramasessies i.f.v. agogische doelstellingen logisch opbouwen.	BC 246	BC 250	BC 349	BC 349	Opwarmer Ontwerp van mogelijkheden voor eigen doelgroep o.a.: <ul style="list-style-type: none"> • Doelen • Verdieping • Afronding • Evaluatie • Gebruik diverse taalvormen 	<ul style="list-style-type: none"> • Praktijkgerichte opdracht: een draaiboek opmaken

13.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Creativiteit	In staat zijn om persoonlijke ideeën en oplossingen te bedenken en uit te voeren	SV07
Leergierigheid	In staat zijn om actief te zoeken naar situaties om zijn competenties te verbreden en te verdiepen	SV19

14 UITBREIDINGSMODULE: CREATIEF AGOGISCH WERKEN VIA BEWEGINGSEXPRESSIONIE (UM PZ G944- 40 LESTIJDEN)

14.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE MODULE

De uitbreidingsmodules “Creatief agogisch werken via bewegingsexpressie” bij het leerplan Jeugd- en Gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, Begeleider in de kinderopvang en Begeleide(st)er buitenschoolse kinderopvang leert de cursist creatief agogisch werken via bewegingsexpressie. Het hanteren van deze techniek vormt geen doel op zich: het is een middel om de agogische doelstellingen te bereiken.

14.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Jeugd- en gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, Begeleider in de kinderopvang of Begeleid(st)er in de buitenschoolse kinderopvang**, of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

14.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCHE-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U				Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	PZ 101 ²⁹	PZ 001 ³⁰	PZ 108 ³¹	PZ 109 ³²		
verschillende vormen van bewegingsexpressie en dans hanteren.	BC 247	BC 251	BC 350	BC 350	<ul style="list-style-type: none">Bewegingsexpressie vanuit o.a. thema, voorwerpen, materialen, speelgoed, tekeningen,muziek, verhaal, ...	<ul style="list-style-type: none">praktische oefeningen

²⁹ Code van het OP Jeugd- en gehandicaptenzorg

³⁰ Code van het OP Begeleider-animator voor bejaarden

³¹ Code van het OP Begeleider in de Kinderopvang

³² Code van het OP Begeleid(st)er in de buitenschoolse kinderopvang

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U				Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	PZ 101²⁹	PZ 001³⁰	PZ 108³¹	PZ 109³²		
					<ul style="list-style-type: none"> Aangepaste dansvormen o.a. zitdansen, combinatiedans, rolstoeldans 	
gebruik makend van bewegingsexpressie, het creatief proces opbouwen en begeleiden.	BC 248	BC 252	BC 351	BC 351	Bewegingskader: <ul style="list-style-type: none"> Lichaamsmogelijkheden Tijd, ruimte, kracht Associëren, bewegingsgericht associatie Formulering Bewegingsopdrachten De opbouw van het proces via operatoren <ul style="list-style-type: none"> Opbouw Organisatie Opdracht: soorten Setting en context 	<ul style="list-style-type: none"> onderwijsleergesprek ervaringsuitwisseling groepswork
zich van eigen kwaliteiten in het werken met diverse aspecten van bewegingsexpressie bewust worden.	BC 249	BC 253	BC 352	BC 352	Bewustwording en verkenning van eigen en andermans gewoontes en patronen. Bewustwording en verkenning van eigen en andermans drempels.	<ul style="list-style-type: none"> simulatieoefening zelfreflectie en groepsreflectie
i.f.v. verruiming van een aangepast aanbod voor cliënten, een ruim gamma van vormen, technieken, werkvormen, activiteiten i.v.m. bewegingsexpressie hanteren.	BC 250	BC 254	BC 353	BC 353	Gebruik van technieken, werkvormen en activiteiten i.v.m. expressie.	
een reeks sessies m.b.t. bewegingsexpressie i.f.v. agogische doelstellingen logisch opbouwen.	BC 251	BC 255	BC 354	BC 354	Ontwerp van mogelijkheden voor eigen doelgroep o.a.: <ul style="list-style-type: none"> Doelen Verdieping Afronding Evaluatie 	<ul style="list-style-type: none"> Partnerwerk Presentatie in de groep

14.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Creativiteit	In staat zijn om persoonlijke ideeën en oplossingen te bedenken en uit te voeren.	SV07

15 UITBREIDINGSMODULE: CREATIEF AGOGISCH WERKEN VIA BEELDEN (UM PZ G944- 40 LESTIJDEN)

15.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE MODULE

De uitbreidingsmodules “*Creatief agogisch werken via beelden*” bij het leerplan Jeugd- en Gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, Begeleider in de kinderopvang en Begeleide(st)er buitenschoolse kinderopvang leert de cursist creatief agogisch werken via beelden. Het hanteren van deze techniek vormt geen doel op zich: het is een middel om de agogische doelstellingen te bereiken.

15.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Jeugd- en gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, Begeleider in de kinderopvang of Begeleid(st)er in de buitenschoolse kinderopvang**, of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

15.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCHE-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U				Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	PZ 101 33	PZ 001 34	PZ 108 35	PZ 109 36		

³³ Code van het OP Jeugd- en gehandicaptenzorg

³⁴ Code van het OP Begeleider-animator voor bejaarden

³⁵ Code van het OP Begeleider in de Kinderopvang

³⁶ Code van het OP Begeleid(st)er in de buitenschoolse kinderopvang

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U				Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 101 33	PZ 001 34	PZ 108 35	PZ 109 36		
verschillende vormen van beeldend werken hanteren en stimuleren.	BC 252	BC 256	BC 355	BC 355	Verbeelding Inbeelding Inleving Beeldencreatie bv.: <ul style="list-style-type: none"> • Klei • Schilderij • Tekening • Lichaam • Foto • multimedia 	Zintuiglijk prikkelen <ul style="list-style-type: none"> • Fantasie • Visualisatie • Zich verplaatsen in Beeldend materiaal <ul style="list-style-type: none"> • Mime • Foto's • Portret • Krantenknipsels • Standbeeld
gebruik makend van beeldende vormgevingsactiviteiten, het creatief proces opbouwen en begeleiden.	BC 253	BC 257	BC 356	BC 356	Verdieping van beeldende vormgevingsactiviteiten. De opbouw van het proces via operatoren <ul style="list-style-type: none"> • Opbouw • Organisatie • Opdracht: soorten • Setting en context 	<ul style="list-style-type: none"> • brainstormen • onderwijsleergesprek • praktijkgerichte opdrachten
zich van eigen kwaliteiten in het werken met diverse aspecten van beeldend werken bewust worden.	BC 254	BC 258	BC 357	BC 357	Reflectie Bewustwording en verkenning van eigen en andermans gewoontes en patronen. Bewustwording en verkenning van eigen en andermans drempels.	<ul style="list-style-type: none"> • simulatieoefening • zelfreflectie en groepsreflectie

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U				Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 101 33	PZ 001 34	PZ 108 35	PZ 109 36		
i.f.v. verruiming van een aangepast aanbod voor cliënten, een ruim gamma van vormen, technieken, werkvormen, activiteiten i.v.m. beeldend werken hanteren.	BC 255	BC 259	BC 358	BC 358	Verruiming van het begrip beeld via bv. <ul style="list-style-type: none"> • Eigen lichaam • Mime • Standbeeld • Metaforen • Detailwaarneming Verschillende mogelijkheden van een materiaal.	<ul style="list-style-type: none"> • Opwarmingsoefeningen • Inlevingsoefeningen • Beeldenimitatie
een reeks sessies m.b.t. beeldend werken i.f.v. agogische doelstellingen logisch opbouwen.	BC 256	BC 260	BC 359	BC 359	Ontwerp van mogelijkheden voor eigen doelgroep o.a.: <ul style="list-style-type: none"> • Doelen • Verdieping • Afronding • Evaluatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Praktijkgerichte opdracht: draaiboek • Portfolio

15.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Contactvaardigheid	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te behouden, ook in moeilijke situaties (onder meer met mensen met verschillende opvattingen en achtergrond)	SV06
Creativiteit	In staat zijn om persoonlijke ideeën en oplossingen te bedenken en uit te voeren	SV07

16 UITBREIDINGSMODULE: CREATIEF AGOGISCH WERKEN VIA MUZIEK EN KLANK (UM PZ G946-40 LESTIJDEN)

16.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE MODULE

De uitbreidingsmodules “*Creatief agogisch werken via muziek en klank*” bij het leerplan Jeugd- en Gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, Begeleider in de kinderopvang en Begeleide(st)er buitenschoolse kinderopvang leert de cursist creatief agogisch werken via muziek en klank. Het hanteren van deze technieken vormt geen doel op zich: zij zijn een middel om de agogische doelstellingen te bereiken.

16.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Jeugd- en gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, Begeleider in de kinderopvang of Begeleid(st)er in de buitenschoolse kinderopvang**, of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

16.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCHE-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U				Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 101 ³⁷	PZ 001 ³⁸	PZ 108 ³⁹	PZ 109 ⁴⁰		
gebruik makend van muziek en klank, het creatief proces	BC	BC	BC	BC	Bouwstenen:	• Gastspreker

³⁷ Code van het OP Jeugd- en gehandicaptenzorg

³⁸ Code van het OP Begeleider-animator voor bejaarden

³⁹ Code van het OP Begeleider in de Kinderopvang

⁴⁰ Code van het OP Begeleid(st)er in de buitenschoolse kinderopvang

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U				Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische werken
	PZ 101 ³⁷	PZ 001 ³⁸	PZ 108 ³⁹	PZ 109 ⁴⁰		
opbouwen en begeleiden.	257	261	360	360	<ul style="list-style-type: none"> Melodie Ritme Klankkleur Volume Instrumentarium Stilte Harmonie Geluid als inspiratiebron Het verklanken van geluiden De opbouw van het proces via operatoren <ul style="list-style-type: none"> Opbouw Organisatie Opdracht: soorten Setting en context 	<ul style="list-style-type: none"> Onderwijsleergesprek Praktijkgerichte opdrachten Groepswerk
zich van eigen kwaliteiten in het werken met diverse aspecten van muziek en klank bewust worden.	BC 258	BC 262	BC 361	BC 361	Passieve Muziekexpressie <ul style="list-style-type: none"> het luisteren bewustwording stemwerk Actieve muziekexpressie <ul style="list-style-type: none"> Spelenderwijs Al zingend Al Werkend Het begeleiden van muziekexpressie : <ul style="list-style-type: none"> Leiden en het volgen Stemming en ontstemming Akkoord en niet-akkoord 	<ul style="list-style-type: none"> Simulatieoefening Zelfreflectie en groepsreflectie
i.f.v. verruiming van een aangepast aanbod voor cliënten, een ruim gamma van vormen, technieken, werkvormen, activiteiten i.v.m.	BC 259	BC 263	BC 362	BC 362	Opnames en bewerking	<ul style="list-style-type: none"> ervaringsuitwisseling groepsopdracht

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U				Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 101³⁷	PZ 001³⁸	PZ 108³⁹	PZ 109⁴⁰		
muziek en klank hanteren.					Klankkleuromzetting ICT-mogelijkheden Softwareprogramma's	<ul style="list-style-type: none"> • studiebezoek • experimenteren
een reeks sessies m.b.t. muziek en klank i.f.v. agogische doelstellingen logisch opbouwen.	BC 260	BC 264	BC 363	BC 363	Ontwerp van mogelijkheden voor eigen doelgroep o.a.: <ul style="list-style-type: none"> • Doelen • Verdieping • Afronding • Evaluatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Praktijkgerichte opdracht: draaiboek uitwerken • Portfolio

16.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Contactvaardigheid	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te behouden, ook in moeilijke situaties (onder meer met mensen met verschillende opvattingen en achtergrond)	SV06
Creativiteit	In staat zijn om persoonlijke ideeën en oplossingen te bedenken en uit te voeren	SV07

17 UITBREIDINGSMODULE: MENTOR OP DE WERKVLOER (UM PZ G960- 80 LESTIJDEN)

17.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE MODULE

Binnen heel wat werksettings wordt het opnemen van het peter-/meterschap, het mentorschap of de coaching van nieuwe medewerkers een functiegebonden uitbreiding. In de uitbreidingsmodule “*Mentor op de werkvloer*” bij de opleidingen Jeugd- en Gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, Begeleider in de kinderopvang, Begeleide(st)er buitenschoolse kinderopvang en Zorgkundige verwerft de cursist vaardigheden in het coachen van stagiairs en/of nieuwe medewerkers.

17.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Jeugd- en gehandicaptenzorg, Begeleider-animator voor bejaarden, Begeleider in de kinderopvang, Begeleid(st)er buitenschoolse kinderopvang of Zorgkundige**, of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

17.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCHE-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U					Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	PZ 101 ⁴¹	PZ 001 ⁴²	PZ 108 ⁴³	PZ 109 ⁴⁴	PZ 110 ⁴⁵		

⁴¹ Code van het OP Jeugd- en gehandicaptenzorg

⁴² Code van het OP Begeleider-animator voor bejaarden

⁴³ Code van het OP Begeleider in de Kinderopvang

⁴⁴ Code van het OP Begeleid(st)er in de buitenschoolse kinderopvang

⁴⁵ Code van het OP Zorgkundige

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U					Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	PZ 101 ⁴¹	PZ 001 ⁴²	PZ 108 ⁴³	PZ 109 ⁴⁴	PZ 110 ⁴⁵		
zich als mentor binnen een organisatie positioneren.	BC 293	BC 265	BC 364	BC 364	BC 210	<ul style="list-style-type: none"> Organisatiecultuur organisatiestructuur Takenpakket van de mentor en mandaten. 	Organogram, visie, missie, functieomschrijving mentor, onderwijsleergesprek; ervaringsuitwisseling (kan ook extern).
het leer- en inwerkingsproces van stagiairs en nieuwe collega's op de verwachtingen van de organisatie afstemmen.	BC 294	BC 266	BC 365	BC 365	BC 211	Functioniegesprek/planningsgesprek	<ul style="list-style-type: none"> Functioneringscyclus Rollenspel Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP) Opleidingsplan Persoonlijk Actieplan (PAP)
een stagiair of nieuwe collega in de organisatie inwerken. een stagiair of nieuwe collega tot zelfontplooiing aanzetten. een stagiair of nieuwe collega begeleiden en coachen.	BC 295 BC 296 BC 297	BC 267 BC 268 BC 268	BC 366 BC 367 BC 368	BC 366 BC 367 BC 368	BC 212 BC 213 BC 214	<ul style="list-style-type: none"> Stappenplan: begin, tussentijdse evaluatie, feedbackgesprekken, bijsturing/opvolging Ontwikkelingsgerichte instructie Coachingsvaardigheden. 	<ul style="list-style-type: none"> Draaiboek Cheque list Kernkwadrant van Offman Roos van Leary
een stagiair (mee) evalueren en beoordelen.	BC 298	BC 270	BC 369	BC 369	BC 215	<ul style="list-style-type: none"> Functionerings- en evaluatiegesprekken gedragsindicatoren als evaluatiecriteria co-evaluatie 	<ul style="list-style-type: none"> Beoordelingsschalen Functioneringslijsten
zijn eigen begeleidingsstijl als mentor kritisch evalueren en bijsturen.	BC 299	BC 271	BC 370	BC 370	BC 216	<ul style="list-style-type: none"> Zelfreflectie 	<ul style="list-style-type: none"> Reflectiemethodieken START-methodiek

17.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Beslissingsvermogen	In staat zijn een standpunt in te nemen of tot een handeling over te gaan, en er ook de verantwoordelijkheid voor op te nemen.	SV 04
Empathie	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te gaan	SV 11
Verantwoordelijkheidszin	Aandacht hebben voor de consequenties van een taak en beslissingen nemen op basis van mogelijke consequenties ervan.	SV 31

18 UITBREIDINGSMODULE: ONTWIKKELINGSGERICHTE EN ZORGBREDE METHODIEKEN BIJ KLEUTERS (UM PZ G802- 40 LESTIJDEN)

18.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE MODULE

In de uitbreidingsmodules “*Ontwikkelingsgerichte en zorgbrede methodieken bij kleuters*” bij de opleidingen Begeleider in de kinderopvang en Begeleide(st)er buitenschoolse kinderopvang leert de cursist methodieken voor een ontwikkelingsgerichte en zorgbrede aanpak hanteren.

18.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Begeleider in de kinderopvang** of **Begeleid(st)er buitenschoolse kinderopvang**, of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

18.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCHE-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U		Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	PZ 108 ⁴⁶	PZ 109 ⁴⁷		
met het oog op een preventieve aanpak, de signaalwaarde van gedragingen interpreteren.	BC 311	BC 311	<ul style="list-style-type: none"> • Uitdieping ontwikkelingspsychologie van de kleuter • Onderscheid leeftijdsadequaat en niet leeftijdsadequaat gedrag & beleving • Inzicht in oorzaken van moeilijk gedrag bij kleuters • Herkenning van risicofactoren 	<ul style="list-style-type: none"> • onderwijsleergesprek • observatieopdrachten bij beeldmateriaal
een kindvolgsysteem adequaat hanteren.	BC 312	BC 312	<ul style="list-style-type: none"> • Zicht op de bestaande kindvolgsystemen • Adequaat gebruik van een kindvolgsystemen 	<ul style="list-style-type: none"> • KOST-methode • LOOQIN KVS (CEGO)

⁴⁶ Code van het OP Begeleider in de Kinderopvang

⁴⁷ Code van het OP Begeleid(st)er in de buitenschoolse kinderopvang

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U		Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 108 ⁴⁶	PZ 109 ⁴⁷		
rekening houdend met specifieke behoeften van individuele kleuters, eigen aanpak differentiëren. met collega's en externen in het kader van een afgesproken handelingsplanning en zorgbeleid samenwerken.	BC 313 BC 314	BC 313 BC 314	<ul style="list-style-type: none"> • Reflectie over invloed van eigen gedrag op interactie met kleuter • Uitdieping omgaan met kleuters • Aanmaak geïndividualiseerd plan van aanpak • Multidisciplinair overleg 	<ul style="list-style-type: none"> • Ervaringsuitwisseling • Onderwijsleergesprek • Casussen • Handelingsgericht werken
methodieken die de zelfsturing van kleuters stimuleren, toepassen.	BC 315	BC 315	Stimulering van de zelfsturing van de kleuters aan de hand van spel en expressiemateriaal: <ul style="list-style-type: none"> • De wilsfactor • Het leren kiezen van een richting • Het bedenken van scenario's • Het nemen van afstand 	<ul style="list-style-type: none"> • stimuleren van executieve functies via rollenspel • de beertjes methode van MEICHENBAUM • K-P-D-T methode (CEGO) • Tools of mind <p>www.youtube.com/watch?v=Le0ZJM00Fr4</p>

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Empathie	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te gaan.	SV11
Kunnen omgaan met informatie	In staat zijn om informatie te verzamelen, te verwerken en te verstrekken.	SV16
Zin voor samenwerking	In staat zijn om gemeenschappelijk aan eenzelfde taak te werken.	SV35

19 UITBREIDINGSMODULE: TAAL- EN DENKSTIMULERING BIJ KLEUTERS (UM PZ G803- 40 LESTIJDEN)

19.1 ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN DE MODULE

In de uitbreidingsmodules “taal- en denkstimulering bij kleuters” bij de opleidingen Begeleider in de kinderopvang en Begeleide(st)er buitenschoolse kinderopvang leert de cursist strategieën ontwikkelen en methodieken toepassen om de taal- en denkvaardigheden van kleuters te ontwikkelen. Het accent ligt in deze module op het stimuleren van de cognitieve ontwikkeling.

19.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Begeleider in de kinderopvang** of **Begeleid(st)er buitenschoolse kinderopvang**, of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

19.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCHE-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U		Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 108 ⁴⁸	PZ 109 ⁴⁹		
In gesprekken met kleuters een functioneel taalaanbod doen, functionele taalproductie stimuleren en er feedback op geven.	BC 316	BC 316	<ul style="list-style-type: none"> Functionele taal <ul style="list-style-type: none"> - omschrijving - stimulering 	<ul style="list-style-type: none"> Onderwijsleergesprek Werken met prentenboeken Vertelkoffer, verteltafel Praktijkgerichte opdracht: uitwerken taalactiviteit
methodieken die de ontluikende geletterdheid bij kleuters	BC	BC	<ul style="list-style-type: none"> Ontluikende geletterdheid: 	<ul style="list-style-type: none"> Ervaringsuitwisseling

⁴⁸Code van het OP Begeleider in de Kinderopvang

⁴⁹ Code van het OP Begeleid(st)er in de buitenschoolse kinderopvang

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC/ED/U		Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 108 ⁴⁸	PZ 109 ⁴⁹		
stimuleren, toepassen.	317	317	<ul style="list-style-type: none"> - omschrijving - stimulering 	<ul style="list-style-type: none"> • Animatie- en geluidskofer (multimedia) • ABC-muur • Activiteencyclus interactief met taal • Het letterwinkeltje
denkstimulerende gespreksmethodieken toepassen.	BC 318	BC 318	<ul style="list-style-type: none"> • Het formuleren van denkvragen en inspelen op het antwoord. • Evolutie van de denkontwikkeling • Hulpmiddelen m.b.t. denkstimulering 	<ul style="list-style-type: none"> • Gastspreker: filosoferen met kinderen • Onderwijsleergesprek • Denkstimulerende gespreksmethodiek Marion Blank • Denkstimulerende gespreksmethodiek (CEGO) • MISC-concept (P.Klein) • Casussen
constructief op het taalgebruik van de kleuter reageren.	BC 319	BC 319	<ul style="list-style-type: none"> • Positieve bekrachtiging • Verrijkende tussenkomsten • Herhaling 	<ul style="list-style-type: none"> • onderwijsleergesprek • waarderend communiceren • rollenspel • zelfreflectie

19.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Contactvaardigheid	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te onderhouden, ook in moeilijke situaties (onder meer met mensen met verschillende opvattingen en achtergrond).	SV06
Productieve taalvaardigheid Nederlands	In staat zijn zich op een adequate wijze mondeling en schriftelijk in het Nederlands uit te drukken.	SV25
Receptieve taalvaardigheid Nederlands	In staat zijn om als luisteraar en/of lezer in het Nederlands op adequate wijze een gesproken, geschreven of audiovisuele boodschap te ontvangen en te bewerken.	SV26

20 UITBREIDINGSMODULE: GEZINSGERICHT WERKEN (UM PZ G931 – 40 LESTIJDEN)

20.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

Deze uitbreidingsmodule bouwt verder op de basiscompetenties m.b.t. het omgaan met het cliëntsysteem. Deze uitbreidingsmodule focust specifiek op de gezinscontext. In deze module leert de cursist zijn competenties aangaande het omgaan met en het inspelen op de gezinssituatie van de cliënt, verdiepen.

20.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Jeugd- en gehandicaptenzorg** of **Interculturele medewerker** of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

20.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U		Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 101 50	PZ 113 51		
de begrippen uit een door het team of de organisatie gekozen theoretisch kader m.b.t. gezinsgericht werken correct gebruiken.	BC 300	BC 215	Theoretische kaders zoals: <ul style="list-style-type: none">• Systeembenadering• Narratieve benadering• Contextuele benadering• Gehechtheid	Doceren Video Onderwijsleergesprek Super- en intervisie
de methodieken en processen uit een door het team of de	BC	BC	Hulpverleningsvaardigheden	Bijvoorbeeld: Nagy

⁵⁰ Code van het OP Jeugd- en gehandicaptenzorg

⁵¹ Code van het OP interculturele medewerker

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U		Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	PZ 101 50	PZ 113 51		
organisatie gekozen theoretisch kader m.b.t. gezinsgericht werken correct toepassen.	301	216	Gezinsdynamieken	Casuïstiek Rollenspel
binnen het team de eigen ervaringen met betrekking tot gezinsgericht werken in relatie tot het gebruikte theoretisch kader terugkoppelen.	BC 302	BC 217	Eigen ervaringen	Video Onderwijsleergesprek Super- en intervisie
in functie van het optimaliseren van het gezinsgericht werken, op het eigen handelen reflecteren.	BC 303	BC 218	Reflectiemethodieken (Bijv. STARR, Korthagen ...)	Reflectieverslag Super- en intervisie

20.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Beslissingsvermogen	In staat zijn een standpunt in te nemen of tot een handeling over te gaan, en er ook de verantwoordelijkheid voor op te nemen.	SV04
Contactvaardigheid	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te onderhouden, ook in moeilijke situaties (onder meer met mensen met verschillende opvattingen en achtergrond).	SV06
Empathie	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te gaan.	SV11
Kritische ingesteldheid	In staat zijn zichzelf en zijn omgeving in vraag te stellen, de waarde van een bewering of een feit, de haalbaarheid van een vooropgesteld doel te verifiëren, alvorens een stelling in te nemen.	SV15
Verantwoordelijkheidszin	Aandacht hebben voor de consequenties van een taak en beslissingen nemen op basis van mogelijke consequenties ervan.	SV31

21 UITBREIDINGSMODULE: INTRODUCTIE GEZINSBEGELEIDING (UM PZ G932 – 80 LESTIJDEN)

21.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze uitbreidingsmodule leert de cursist binnen een door het team of de organisatie gekozen theoretisch kader meewerken aan het begeleiden van gezinnen onder supervisie van een leidinggevende.

21.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het deelcertificaat van de module “*Gezinsgericht werken*” of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

21.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U		Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 101 52	PZ 113 53		
aan de hand van het door het team of de organisatie gekozen theoretisch kader, de hulpvraag van het gezin mee helpen taxeren.	BC 304	BC 219	Theoretische kaders zoals: <ul style="list-style-type: none">• Systeembenadering• Narratieve benadering• Contextuele benadering• Gehechtheid (herhaling)	Casus Video Onderwijsleergesprek Doceren
onder supervisie van een leidinggevende, adequaat aan	BC	BC	Handelingsplannen	Rollenspel

⁵² Code van het OP Jeugd- en gehandicaptenzorg

⁵³ Code van het OP interculturele medewerker

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U		Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	PZ 101 52	PZ 113 53		
de begeleiding van het gezin meewerken.	305	220	Hulpverleningsvaardigheden (herhaling)	Casuïstiek Simulatie
een duidelijk zicht op de eigen positie binnen de gezinsbegeleiding verwerven en handhaven.	BC 306	BC 221	Persoonlijk professioneel proces (PPP) Eigen levensverhaal	Super- en intervisie Genogram
in functie van het optimaliseren van de gezinsbegeleiding, op het eigen handelen reflecteren.	BC 307	BC 222	Persoonlijk professioneel proces (PPP)	Persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) Persoonlijk actieplan (PAP) Super- en intervisie, reflectie

21.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Een werkplan kunnen maken	In staat zijn om op systematische wijze te beslissen welke stappen men bij de uitvoering van een taak zal zetten.	SV10
Flexibiliteit	In staat zijn om zich aan te passen aan wijzigende omstandigheden, onder meer middelen, doelen, mensen en procedures.	SV12
Kritische ingesteldheid	In staat zijn zichzelf en zijn omgeving in vraag te stellen, de waarde van een bewering of een feit, de haalbaarheid van een vooropgesteld doel te verifiëren, alvorens een stelling in te nemen.	SV15
Kunnen omgaan met informatie	In staat zijn om informatie te verzamelen, te verwerken en te verstrekken	SV16
Zin voor samenwerking	In staat zijn om gemeenschappelijk aan eenzelfde taak te werken.	SV35

22 UITBREIDINGSMODULE: OMGAAN MET SPECIFIEKE GEZINSSITUATIES (UM PZ G933 – 40 LESTIJDEN)

22.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze uitbreidingsmodule leert de cursist omgaan met specifieke gezinssituaties zoals kansarmoede, nieuw samengestelde gezinnen, cultureel-etnische achtergrond, meervoudige gezinsproblematieken, misbruik,...

22.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Jeugd- en gehandicaptenzorg** of **Interculturele medewerker** of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

22.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U		Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 101 54	PZ 113 55		
in overleg met het team, het gezinssysteem vanuit een thematische invalshoek analyseren.	BC 308	BC 223	Benaderingswijzen zoals: <ul style="list-style-type: none"> • Contextuele benadering • Psychopathologie • Narratieve benadering • Transactionele interactietheorie 	Doceren Onderwijsleergesprek Video Ervaringsleren

⁵⁴ Code van het OP Jeugd- en gehandicaptenzorg

⁵⁵ Code van het OP interculturele medewerker

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U		Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	PZ 101 54	PZ 113 55		
een door het team of de organisatie gekozen methodiek voor een specifieke gezinssituatie adequaat hanteren.	BC 309	BC 224	Specifieke hulpverleningsmethodieken zoals: <ul style="list-style-type: none"> • Videotraining • Narratieve dialoog • Empowerment 	Casuïstiek Rollenspel Simulatie
binnen het team de eigen ervaringen met betrekking tot specifieke gezinssituaties, terugkoppelen.	BC 310	BC 225	Eigen ervaringen	Ervaringen uitwisselen Super- en intervisie
in functie van het optimaliseren van het omgaan met specifieke gezinssituaties, op het eigen handelen reflecteren.	BC 311	BC 226	Reflectiemethodieken (Bijv. STARR, Korthagen ...)	Reflectieverslag Super- en intervisie

22.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Empathie	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te gaan.	SV11
Kritische ingesteldheid	In staat zijn zichzelf en zijn omgeving in vraag te stellen, de waarde van een bewering of een feit, de haalbaarheid van een vooropgesteld doel te verifiëren, alvorens een stelling in te nemen.	SV15
Leergierigheid	In staat zijn om actief te zoeken naar situaties om zijn competenties te verbreden en te verdiepen.	SV19
Verantwoordelijkheidszin	Aandacht hebben voor de consequenties van een taak en beslissingen nemen op basis van mogelijke consequenties ervan.	SV31
Zin voor samenwerking	In staat zijn om gemeenschappelijk aan eenzelfde taak te werken.	SV35

23 UITBREIDINGSMODULE: COMPLEXE CLIËNTCONTEXTEN (UM PZ G930 – 80 LESTIJDEN)

23.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

Deze uitbreidingsmodule bouwt verder op de basiscompetenties m.b.t. het omgaan met de context van de zorgvrager.

In deze module leert de cursist de impact van complexe contexten, actoren en factoren (bijv. kansarmoede, nieuw samengestelde gezinnen, cultureel-etnische achtergronden, meervoudige gezinsproblematieken,...) herkennen en dit terugkoppelen naar het team. Hij leert adequaat omgaan met complexe cliëntsituaties en zijn eigen handelen binnen die specifieke cliëntcontexten optimaliseren.

23.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Verzorgende** of **Zorgkundige** of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

23.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U		Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 117 56	PZ 110 57		
een complexe cliëntcontext in functie van de zorgverlening analyseren.	BC 210	BC 217	Benaderingswijzen zoals: <ul style="list-style-type: none">• Narratieve benadering• Systeembenadering• Contextuele benadering	Interculturele communicatie volgens Pinto, Oomkes ... Doceren Onderwijsleergesprek Video

⁵⁶ Code van het OP Verzorgende

⁵⁷ Code van het OP Zorgkundige

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U		Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
	PZ 117 56	PZ 110 57		
				Getuigenissen, gastspreker Casus
uit de analyse van een complexe cliëntcontext relevante informatie selecteren en naar het team terugkoppelen.	BC 211	BC 218	Informatieve vaardigheden	Opdrachten: groepswork, presentatie ... Casus
op basis van het overleg binnen het team, het eigen handelen binnen complexe cliëntcontexten optimaliseren.	BC 212	BC 219	Persoonlijk professioneel proces (PPP)	Persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) Persoonlijk actieplan (PAP)
binnen de door het team aangegeven grenzen, anticiperen op de dagdagelijkse gebeurtenissen.	BC 213	BC 220	Situatieanalyse (terug- en vooruitblik)	Casus Intervisie Rollenspel Ervaringsoefeningen
binnen de door het team aangegeven grenzen, de aangeleerde technieken en methodieken flexibel inzetten.	BC 214	BC 221	Specifieke hulpverleningstechnieken en – methodieken Specifieke doelgroepen en contexten	Rollenspel Ervaringsoefeningen Simulatie

23.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Creativiteit	In staat zijn om persoonlijke ideeën en oplossingen te bedenken en uit te voeren.	SV07
Empathie	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te gaan.	SV11
Flexibiliteit	In staat zijn om zich aan te passen aan wijzigende omstandigheden, onder meer middelen, doelen, mensen en procedures.	SV12

Kritische ingesteldheid	In staat zijn zichzelf en zijn omgeving in vraag te stellen, de waarde van een bewering of een feit, de haalbaarheid van een vooropgesteld doel te verifiëren, alvorens een stelling in te nemen.	SV15
Kunnen omgaan met informatie	In staat zijn om informatie te verzamelen, te verwerken en te verstrekken	SV16
Verantwoordelijkheidszin	Aandacht hebben voor de consequenties van een taak en beslissingen nemen op basis van mogelijke consequenties ervan.	SV31

24 UITBREIDINGSMODULE: KENNISMAKEN MET DE GEZINSOPVANG (UM PZ 961 – 20 LESTIJDEN)

24.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze uitbreidingsmodule leert de cursist de specifieke situatie en context kennen van de gezinsopvang. Meer concreet houdt dit in: de impact op de gezinssituatie, het financiële aspect, de organisatie en de taken en competenties van een kinderbegeleider en de belastende en faciliterende factoren voor de job van kinderbegeleider gezinsopvang. De cursist verwerft via reflectie inzicht in de eigen situatie en competenties.

24.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Begeleider in de kinderopvang** of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

24.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief)	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenen
De cursisten kunnen zich oriënteren in het werkveld van de gezinsopvang.	BC 371	Kennismaken met kinderopvang in Vlaanderen <ul style="list-style-type: none">• Opvanginitiatieven• Rol van Kind en Gezin• Rol van zorginspectie	Let erop om als lesgever consequent de nieuwe officiële benaming “kinderbegeleider in de gezinsopvang” te gebruiken. Er is een volledig uitgewerkte handleiding voor lesgevers beschikbaar op www.gezinsopvanginfo.be (zie ook bibliografie).

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische werken
reflecteren over de impact van het werken in de gezinsopvang op het eigen functioneren in de verschillende levensdomeinen (gezin, vrije tijd, beroepsleven). een eigen sterkte-zwakte analyse opmaken in functie van het toekomstig functioneren in de gezinsopvang.	BC 372 BC 373	<ul style="list-style-type: none"> • Voor- en nadelen van het werken in de gezinsopvang • Job en gezin combineren • Inrichting van het huis als leef- en speelomgeving • Verkennen van eigen sterkten, vragen en uitdagingen • Bijscholing en begeleiding voor kinderbegeleiders in de gezinsopvang 	Reflectieopdrachten Er is een volledig uitgewerkte werkmap voor cursisten ('map bouwstenen') beschikbaar op www.gezinsopvanginfo.be (zie ook bibliografie).
de taken van de kinderbegeleider in de gezinsopvang benoemen.	BC 374	<ul style="list-style-type: none"> • Kennismaken met de job: taken van een onthaalouder 	Tips: <ul style="list-style-type: none"> • een kinderbegeleider in de gezinsopvang uitnodigen of • een kinderbegeleider in de gezinsopvang interviewen of • op bezoek gaan bij een kinderbegeleider in de gezinsopvang
de rechten en plichten van de kinderbegeleiding in de gezinsopvang verwoorden. vertrouwelijk omgaan met informatie.	BC 375 BC 378		Tips: <ul style="list-style-type: none"> • Toeleiden naar de juiste informatiebronnen i.v.m. rechten en plichten, inkomsten en uitgaven van een kinderbegeleider in de gezinsopvang, zoals Website kind en gezin, Unizo, Voorzet.be of organisatoren en/of
de inkomsten en uitgaven die ze mogen verwachten als kinderbegeleider binnen de gezinsopvang ramen.	BC 376	Inkomsten en uitgaven: <ul style="list-style-type: none"> • Voor zelfstandige kinderbegeleiders in de gezinsopvang • Voor kinderbegeleiders in de gezinsopvang in dienstverband 	<ul style="list-style-type: none"> • een gastspreker uitnodigen

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
een netwerk uitbouwen.	BC 377	Netwerk voor: <ul style="list-style-type: none"> • Praktische hulp • Informatie, ideeën, advies • Luisterend oor 	
de organisatie van een opvangdag en/of -week plannen.	BC 379	<ul style="list-style-type: none"> • Dagplanning • Weekschema 	

24.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Contactvaardigheid	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te onderhouden, ook in moeilijke situaties (onder meer met mensen met verschillende opvattingen en achtergrond).	SV06
Kritische ingesteldheid	In staat zijn zichzelf en zijn omgeving in vraag te stellen, de waarde van een bewering of een feit, de haalbaarheid van een vooropgesteld doel te verifiëren, alvorens een stelling in te nemen.	SV15
Kunnen omgaan met informatie	In staat zijn om informatie te verzamelen, te verwerken en te verstrekken.	SV16
Verantwoordelijkheidszin	Aandacht hebben voor de consequenties van een taak en beslissingen nemen op basis van mogelijke consequenties ervan.	SV31

25 UITBREIDINGSMODULE: KRAAMZORG: VERZORGENDE ASPECTEN (UM PZ G950 – 60 LESTIJDEN)

25.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

Deze uitbreidingsmodule bouwt verder op de basiscompetenties m.b.t. verzorging en focust op de zorg voor de zwangere vrouw, de kraamvrouw en de baby in de perinatale periode. Deze uitbreidingsmodule omvat een relevant aandeel werkplekleren.

25.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Verzorgende, Zorgkundige of Begeleider in de kinderopvang** of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

25.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHouden EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U			Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 117 ⁵⁸	PZ 110 ⁵⁹	PZ 108 ⁶⁰		
de zwangere vrouw ondersteunen bij de persoonlijke basiszorg.	BC 300	BC 300	BC 400	Persoonlijke basiszorg van de zwangere vrouw: <ul style="list-style-type: none"> • lichamelijke hygiëne • lichamelijke veranderingen • levenswijze (voeding, beweging, rust, medicatie, drugs...) • besmettingsrisico's • voorbereiding van een bevalling: voortekenen bevalling, praktische voorbereidingen... 	Fris eventueel de kennis over de voedingsdriehoek en bewegingsdriehoek op.
de kraamvrouw ondersteunen bij de persoonlijke basiszorg.	BC 301	BC 301	BC 401	Persoonlijke basiszorg van de kraamvrouw: <ul style="list-style-type: none"> • lichamelijke hygiëne • levenswijze (voeding, beweging, rust, medicatie, drugs...) 	

⁵⁸ Code van het OP Verzorgende

⁵⁹ Code van het OP Zorgkundige

⁶⁰ Code van het OP Begeleider in de kinderopvang

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U			Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 117⁵⁸	PZ 110 <small>59</small>	PZ 108 <small>60</small>		
de zorgvrager ondersteunen bij de basiszorg van de baby (0-3 maand).	BC 302	BC 302	BC 402	Basiszorg van de baby 0-3m <ul style="list-style-type: none"> • lichamelijke hygiëne 	Wijs op het belang van een cursus levensreddend handelen.
via zijn/haar gedrag laten zien hoe bepaalde handelingen gedaan kunnen worden.	BC 304	BC 304	BC 404	Gemaakte afspraken opvolgen Methodieken om de kraamvrouw en het gezin te stimuleren tot zelfstandigheid	Organiseer bijv. een praktijkmoment waarin je dit leerplandoel samen met andere leerplandoelen integreert.
de kraamvrouw en haar gezin ondersteunen en activeren bij het zelfstandig uitvoeren van de persoonlijke zorg en de zorg voor de pasgeborene.	BC 306	BC 306	BC 406		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U			Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 117⁵⁸	PZ 110 <small>59</small>	PZ 108 <small>60</small>		
de lichamelijke gezondheidstoestand van de kraamvrouw en de pasgeborene observeren en relevante signalen herkennen. relevante signalen (op het medische vlak) registreren en rapporteren naar de bevoegde persoon/personen. samenwerken met andere partners in de zorg om zo de continuïteit in de zorg tijdens de perinatale periode te garanderen voor verzorgende aspecten.	BC 303 BC 309 BC 310	BC 303 BC 309 BC 310	BC 403 BC 409 BC 410	<ul style="list-style-type: none"> • Normale lichamelijke aspecten van de kraamvrouw • Normale lichamelijke aspecten en gedragingen van de baby • Observatie, herkenning en doorverwijzing ingeval van afwijkende lichamelijke aspecten en gedragingen • Zorgnetwerk: de kraamverzorgende, de vroedvrouw, huisarts, Kind en Gezin (website!), gynaecoloog, pediater, thuiszorgdienst,... 	Mogelijke afwijkende lichamelijke signalen bij de kraamvrouw zijn bijv. <ul style="list-style-type: none"> • episiotomie, ruptuur • bloedverlies • naweeën • aambeien • spataders • ontlasting • urine • temperatuur en pols • hardheid baarmoeder Mogelijke afwijkende lichamelijke signalen of gedragingen bij de baby zijn bijv. <ul style="list-style-type: none"> • afwijkende huid(skleur) • temperatuur • urine • stoelgang • gewicht • ademhaling • huilgedrag • motoriek • slaapgedrag • reflux • navel Zorgnetwerk: sociale kaart Wijs op het nut van 'moederboekje' en 'kindboekje' van bijv. Kind en Gezin als communicatiemiddel tussen alle zorgverleners.

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U			Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 117⁵⁸	PZ 110 <small>59</small>	PZ 108 <small>60</small>		
relevante informatie verstrekken over gezondheidsvoorlichting en – opvoeding.	BC 305	BC 305	BC 405	Relevante informatie voor de kraamvrouw en het gezin: <ul style="list-style-type: none"> • voeding • beweging en sport • borstvoeding/flesvoeding • veilige slaapomgeving • seksualiteit en anticonceptie • drugs-alcohol – roken • dragen en vervoeren van de baby 	
flexibel omgaan met behoeften en wensen van de zorgvrager voor verzorgende aspecten.	BC 307	BC 307	BC 407	Respect voor de wensen van de zorgvrager Aandacht voor het unieke van elk gezin Prioriteiten leren stellen	Maak bijv. gebruik van casussen om deze doelstelling te realiseren.
in kwetsbare gezinssituaties een optimale zorg verlenen op maat en in samenspraak met het gezin voor verzorgende aspecten.	BC 308	BC 308	BC 408	Aandacht voor financiële aspecten, omgevingsfactoren (rook, lawaai,...),... en de impact ervan op de zorg.	Goede producten hoeven niet duur te zijn: alternatieven aanbieden (tweedehands) Organisaties die goedkope materialen aanbieden Casus Winkel en catalogus: stel de babyuitzet samen (wat is overbodig, wat kan vervangen worden door een goedkoper alternatief,...) Pap en pampers => financiële ondersteuning en hulp bij kansarme moeders

25.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Beslissingsvermogen	In staat zijn een standpunt in te nemen of tot een handeling over te gaan, en er ook de verantwoordelijkheid voor op te nemen.	SV04
Flexibiliteit	In staat zijn om zich aan te passen aan wijzigende omstandigheden, onder meer middelen, doelen, mensen en procedures.	SV12
Kritische ingesteldheid	In staat zijn zichzelf en zijn omgeving in vraag te stellen, de waarde van een bewering of een feit, de haalbaarheid van een vooropgesteld doel te verifiëren, alvorens een stelling in te nemen.	SV15
Zelfstandigheid	In staat zijn om zelfstandig zonder hulp of toezicht gedurende lange tijd aan een taak te werken.	SV32

26 UITBREIDINGSMODULE: KRAAMZORG: PSYCHOSOCIALE ASPECTEN (UM PZ G951 – 60 LESTIJDEN)

26.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

Deze uitbreidingsmodule bouwt verder op de basiscompetenties m.b.t. de psychosociale begeleiding van de zorgvrager en focust op de psychosociale ondersteuning van de kraamvrouw, het gezin/de omgeving. Deze uitbreidingsmodule omvat een relevant aandeel werkplekleren.

26.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Verzorgende, Zorgkundige of Begeleider in de kinderopvang** of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

26.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED U			Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 117 <small>61</small>	PZ 110 <small>62</small>	PZ 108 <small>63</small>		
<u>m.b.t. de huishoudelijke ondersteuning:</u>					Beperk de tijd die je in deze module besteedt aan de huishoudelijke ondersteuning tot ongeveer 1/8 ^{ste} van het totaal aantal lestijden. Er bestaat immers ook nog de module 'Organisatie van de huishoudelijke taken', waarnaar je kan verwijzen.
ondersteuning bieden in de organisatie van het huishouden in functie van de nieuwe gezinssituatie.	BC 311	BC 311	BC 411	Kraamzorg: huishoudelijke aspecten: <ul style="list-style-type: none"> specifieke taken in functie van de nieuwe gezinssituatie; taakafbakening kraamverzorgende: van het overnemen van taken naar het ondersteunen ervan Communicatieve aspecten: situatie inschatten, peilen naar de verwachtingen, afspraken maken, ondersteunen waar nodig	Wat zijn de noden van dit gezin? Leer de cursisten een soort checklist maken: wat zijn de mogelijke taken die door de kraamverzorgende kunnen opgenomen worden, van daaruit naar meer psychosociale aspecten gaan (cfr. Checklist van Familiezorg voor de kraamhulp). (vb. de ene ouder wil info, de andere wil niet overstelpt worden) Voorzie in deze module bijv. een praktische toepassing, casus, rollenspel (bijv. het eerste deurbelmoment,...)
huishoudelijke taken uitvoeren bij het gezin in de gegeven context.	BC 314	BC 314	BC 414		
flexibel omgaan met behoeften en wensen van de zorgvrager voor huishoudelijke aspecten.	BC 320	BC 320	BC 420		
in kwetsbare gezinssituaties een optimale ondersteuning verlenen op maat en in samenspraak met het gezin voor huishoudelijke aspecten.	BC32 1	BC32 1	BC 421		
relevante signalen op het huishoudelijke vlak registreren en rapporteren naar de bevoegde persoon/personen.	BC 322	BC32 2	BC 422		
samenwerken met andere partners in de zorg om zo de continuïteit in de zorg tijdens de perinatale periode te garanderen voor huishoudelijke aspecten.	BC32 3	BC32 3	BC 423		
Zorgnetwerk: Kind en Gezin (website!), thuiszorgdienst,...					

⁶¹ Code van het OP Verzorgende

⁶² Code van het OP Zorgkundige

⁶³ Code van het OP Begeleider in de kinderopvang

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U			Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
	PZ 117 <small>61</small>	PZ 110 <small>62</small>	PZ 108 <small>63</small>		
<u>m.b.t. de psychosociale ondersteuning:</u>					Het verwerven van de competenties m.b.t. de psychosociale ondersteuning kan deels gebeuren via authentieke praktijksituaties die je door verschillende vormen van werkplekleren kan organiseren (bijv. meelopen met vroedvrouw en/of kraamverzorgende, meevolgen van infomomenten, observatiemomenten, gastsprekers uitnodigen,...).
voldoende rustmomenten inbouwen voor de moeder.	BC 312	BC 312	BC 412	Observatie: voldoende rustmomenten? Ingeval van van te weinig rustmomenten: oorzaken? Tips voor het inbouwen van rustmomenten	
een gastvrouwfunctie opnemen.	BC 313	BC 313	BC 413	Rol van gastvrouw: hoe bezoek ontvangen, of 'afblokken', wat met teveel aan bezoek?	
in korte tijd een vertrouwensrelatie opbouwen met de kraamvrouw en het gezin.	BC 316	BC 316	BC 416		Niet theoretisch doceren, maar toegepast inoefenen aan de hand van praktijkgerichte casussen.
ondersteuning bieden bij de opvang en begeleiding van de andere kinderen van het gezin.	BC 317	BC 317	BC 417	Rollen in het gezin: nieuwe rollen door de komst van de baby, nieuwe posities t.o.v. elkaar, emotionele aspecten Geboorterituelen en verhalen uit andere culturen	Maak gebruik van casussen. Cf. Lieve Blancquaert 'Birth', De Bond: www.hallobaby.be : geboorteverhalen
rekening houden met de waarden en normen van het gezin en adequaat inspelen op de eigenheid ervan.	BC 318	BC 318	BC 418		
flexibel omgaan met behoeften en wensen van de zorgvrager voor psychosociale aspecten.	BC 320	BC 320	BC 420		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U			Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische werken
	PZ 117 61	PZ 110 62	PZ 108 63		
in kwetsbare gezinssituaties een optimale ondersteuning verlenen op maat en in samenspraak met het gezin voor psychosociale aspecten.	BC 321	BC 321	BC 421	Begrip kwetsbaarheid Empowerment en de bijhorende basishouding	Geef een aantal voorbeelden van kwetsbare gezinssituaties: ouders met een psychiatrische achtergrond, plaatsingsproblematiek, geweld in het gezin, afhankelijkheidsproblematieken, ouders met een mentale beperking, kansarme gezinnen, tienermoeders,... Laat cursisten een thema naar keuze uitwerken. Je kan ook een medewerker van het Huis van het Kind als gastspreker uitnodigen: zij geven ondersteuning in kwetsbare gezinnen, ook tijdens de kraamtijd.
de kraamvrouw en haar gezin op psychosociaal vlak ondersteunen in de nieuwe gezinssituatie.	BC 319	BC 319	BC 419	Wat is een normale reactie van de baby en het gezin op de nieuwe situatie?	Getuigenis van een moeder/vader die in een bijzondere situatie ondersteuning kreeg Leer de cursisten de sociale kaart hanteren.
de mentale gezondheidstoestand van de kraamvrouw en pasgeborene observeren en relevante signalen herkennen.	BC 315	BC 315	BC 415	Situaties die specifieke psychosociale ondersteuning voor het gezin vergen:	
relevante signalen op het psychosociale vlak registreren en rapporteren naar de bevoegde persoon/personen.	BC 322	BC 322	BC 422	<ul style="list-style-type: none"> • Huilbaby • Kind met beperking • Premature baby • Doodgeboren baby: rouwverwerking/-ondersteuning • 'Babyblues' • Prenatale depressie • Postnatale depressie 	
samenwerken met andere partners in de zorg om zo de continuïteit in de zorg tijdens de perinatale periode te garanderen voor psychosociale aspecten.	BC 323	BC 323	BC 423	Zorgnetwerk: kind en gezin (website!), thuiszorgdienst,...	

26.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Contactvaardigheid	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te onderhouden, ook in moeilijke situaties (onder meer met mensen met verschillende opvattingen en achtergrond).	SV06
Empathie	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te gaan.	SV11
Verantwoordelijkheidszin	Aandacht hebben voor de consequenties van een taak en beslissingen nemen op basis van mogelijke consequenties ervan.	SV31
Zin voor samenwerking	In staat zijn om gemeenschappelijk aan eenzelfde taak te werken.	SV35

27 UITBREIDINGSMODULE: KRAAMZORG: KOKEN IN DE PRAKTIJK (UM PZ 952 – 20 LESTIJDEN)

27.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module verwerft de cursist de praktische vaardigheden om gezonde voeding klaar te maken, aangepast aan de noden van de zwangere vrouw of kraamvrouw en haar gezin.

27.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Begeleider in de kinderopvang** of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

27.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U)</i> (steeds cursief) De cursisten kunnen	BC ED <i>U</i>	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
			Gebruik in deze module bij voorkeur een variatie aan werkvormen: praktijklessen koken, rollenspelen, casussen, onderwijsleergesprek,...
gezonde voeding bereiden voor de zwangere vrouw of kraamvrouw en haar gezin.	BC 424	Voeding: - basisregels gezonde voeding - voedingsdriehoek	
een eenvoudig dagmenu klaarmaken rekening houdend met prijs, seizoen en voedingswaarde.	BC 425		Leer de cursisten rekening houden met de culturele achtergrond van het gezin.
rekening houden met kenmerken van de te verwerken grondstoffen, zoals de herkomst, voedingswaarde, verteerbaarheid, gebruik, soorten bewaring.	BC 426	Methoden en technieken van maaltijdbereiding	
gezonde vervangproducten gebruiken.	BC 427		Denk bijv. aan alcoholvrije dranken, vegetarisch of veganistisch eten,...
maaltijden aangepast aan de noden van een herstellende of borstvoedende vrouw klaarmaken.	BC 428		Denk bijv. aan voedingsmiddelen met een stoelgangbevorderend effect, ijzerrijke producten,...
maaltijden bereiden voor meerdere dagen en voor grote gezinnen.	BC 429	Bewaren en opslaan van voedsel: <ul style="list-style-type: none">• hygiënisch werken• methoden: verpakken, invriezen,...	

27.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Een werkplan kunnen maken	In staat zijn om op systematische wijze te beslissen welke stappen men bij de uitvoering van een taak zal zetten.	SV10
Planmatig denken	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.	SV22
Zelfstandigheid	In staat zijn om zelfstandig zonder hulp of toezicht gedurende lange tijd aan een taak te werken.	SV32

28 UITBREIDINGSMODULE: ORGANISATIE VAN DE HUISHOUDELIJKE TAKEN (UM PZ G071 – 40 LESTIJDEN)

Opmerking vooraf:

Deze uitbreidingsmodule is gemeenschappelijk met de gelijknamige module in het basistraject van de opleidingen **Verzorgende** en **Zorgkundige**. Teneinde cursisten te kunnen samenzetten, wordt het reeds [goedgekeurde leerplan](#) van de module in de vermelde opleidingen in principe integraal overgenomen voor deze uitbreidingsmodule. Ten behoeve evenwel van de centra die deze module afzonderlijk voor de doelgroep 'Kraamzorg' inrichten, werden in onderhavig leerplan voor de uitbreidingsmodule, enkele leerinhouden geschrapt die specifiek betrekking hebben op de context van de ouderenzorg. Zodoende kunnen alle weerhouden leerinhouden in de lespraktijk worden ingekleurd in functie van de doelgroep 'kraamzorg'.

28.1 ALGEMENE DOELSTELLING VAN DE MODULE

In deze module leren cursisten, rekening houdend met de wensen en noden van de zorgvrager, de verschillende huishoudelijke taken efficiënt uit te voeren.

28.2 BEGINSITUATIE

De cursist beschikt over het certificaat van de opleiding **Begeleider in de kinderopvang** of voldoet aan één van de overige toelatingsvoorwaarden voor sequentieel geordende modules van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

28.3 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN EN SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED <i>U</i>	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
bij het voorbereiden, organiseren en uitvoeren van de werkzaamheden methodisch werken. handelen volgens de basisprincipes bij het uitvoeren van de werkzaamheden. de vigerende regelgeving op het gebied van hygiëne, veiligheid, milieu en gezondheid toepassen. de regelgeving op het gebied van preventie op het werk toepassen.	BC 430 BC 431 BC 432 BC 448		
bij het voorbereiden, organiseren en uitvoeren van huishoudelijke taken: - een werkplan hanteren - de basisprincipes van zorg toepassen - de richtlijnen opvolgen - rekening houden met de behoeften en wensen van de zorgvrager		Huishoudelijke taken voorbereiden, organiseren en uitvoeren	
de zelfredzaamheid van de zorgvrager bevorderen.	BC 433		
in overleg met de zorgvrager de leef- en woonruimte zodanig inrichten dat de autonomie van de zorgvrager bevorderd wordt.	BC 438		
geheel of gedeeltelijk de zorg voor de huishouding overnemen rekening houdend met de gewoonten, wensen en zelfzorgmogelijkheden van de zorgvrager de zorgvrager bij het uitvoeren van huishoudelijke taken stimuleren om de zelfredzaamheid zo hoog mogelijk te houden. adviezen over aanpassingen in de huishouding in functie van het bevorderen van autonomie van de zorgvrager formuleren.		Zelfredzaamheid bij huishoudelijke taken: <ul style="list-style-type: none"> • methoden voor zelfzorgondersteuning • hulpmiddelen • inrichting van de ruimte 	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening houden met specifieke problematieken.	BC 434		
de gevolgen van zelfzorgtekorten bij het uitvoeren van huishoudelijke taken tengevolge van specifieke problematieken beschrijven bij het uitvoeren van huishoudelijke taken op een gepaste manier omgaan met zorgvragers met specifieke problematieken		Zorgvragers met beperkte zelfzorgmogelijkheden voor de zorg voor de huishouding: <ul style="list-style-type: none"> • problematieken • gevolgen • benaderingswijzen 	
voor de dagelijkse orde en netheid van de ruimte instaan. poetswerk doen.	BC 435 BC 436a		
rekening houdend met de wensen van de zorgvrager, zelfstandig de verschillende leefruimten een dagelijkse of wekelijkse onderhoudsbeurt geven.		Onderhoud van de woning	
bij het scheppen van een aangename woonsfeer helpen.	BC 436b		
een bijdrage leveren aan het scheppen van een aangename woonsfeer rekening houdend met de gewoonten en wensen van de zorgvrager		Aangename woonsfeer	
voor kledij, linnengoed en schoeisel zorg dragen.	BC 437		
de richtlijnen voor het onderhoud van kledij, linnengoed en schoeisel toepassen.		Onderhoud van kledij, linnengoed en schoeisel: <ul style="list-style-type: none"> • soorten materialen van textiel en schoeisel • onderhoudsmaterialen • onderhoudsmiddelen • werkwijze van onderhoud 	Onderwijsleergesprek Praktijkopdrachten
bij het bereiden van de maaltijden met de basisprincipes van een gezonde voeding en de specifieke behoeften van de zorgvrager rekening houden.	BC 439		
in overleg met de zorgvrager gezonde maaltijden bereiden			Casussen

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch-didactische wenken
voor het bewaren en opslaan van levensmiddelen zorg dragen. afspraken maken. afspraken nakomen.	BC 440 BC 446 BC 447		
voor het bewaren en opslaan van levensmiddelen werkbare afspraken maken.		Belang van maken en nakomen van afspraken	Onderwijsleergesprek
een huishoudbudget efficiënt beheren.	BC 441		
het huishoudbudget volgens de voorschriften beheren		Kostenbewust werken: <ul style="list-style-type: none"> • principes • belang • manieren • budgetteren Boodschappenlijst: <ul style="list-style-type: none"> • belang • aandachtspunten 	Onderwijsleergesprek Casussen Praktijkopdrachten
netwerk informeren. het sociale netwerk ondersteunen.	BC 442 BC 443		
het sociale netwerk over de bestaande dienstverlening aan thuiswonende zorgvragers informeren. het sociale netwerk naar bestaande dienstverlening binnen de thuiszorg, doorverwijzen.			Sociale kaart
de zorgvrager bij het invullen van eenvoudige administratieve documenten ondersteunen.	BC 444		
de zorgvrager bij het invullen van eenvoudige formulieren helpen.		invullen van formulieren : <ul style="list-style-type: none"> • soorten formulieren 	Praktijkopdrachten

Leerplandoelstellingen met inbegrip van basiscompetenties (BC), eigen doelen (ED) en <i>uitbreidingsdoelstellingen (U) (steeds cursief)</i> De cursisten kunnen	BC ED U	Leerinhouden	Specifieke pedagogisch- didactische wenken
problemen die zich voordoen bij zorgvragers tijdens uitvoering van de taken aan de bevoegde persoon melden.	BC 445		
problemen die zich voordoen bij zorgvragers tijdens het uitvoeren van huishoudelijke werkzaamheden aan de verantwoordelijke melden.		Signaalfunctie	Onderwijsleergesprek
het eigen handelen evalueren en bijsturen.	BC 449		
reflecteren over het eigen handelen		Zelfreflectie	

28.4 SLEUTELVAARDIGHEDEN

Volgende sleutelvaardigheden komen aan bod in deze module:

Sleutelvaardigheid	Specificatie	Code
Accuratesse	Er op gericht zijn binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien.	SV02
Dienstverlenende vaardigheid	In staat zijn om op vraag en proactief diensten of zorg te verlenen.	SV08

29 BIBLIOGRAFIE

29.1 ALGEMENE METHODIEKEN

Boeken

- De Rijdt, Chris “*Werken met visualisaties.*” Antwerpen/Apeldoorn : Garant, 2007. - 144 p. - ISBN 978-90-441-2167-4
- Nijmanning, Marieke “*Creatieve therapie. Een praktische handleiding.*” Amsterdam : SWP, 2008. - 133 p. - ISBN 978-90-6665-923-
- Smeijsters, Henk - Bussum “*Handboek creatieve therapie.*”: Coutinho, 2003. - 436 p. - ISBN 90-6283-380-2
- Njam - njim - njom. “*Vormingsmethodieken voor het jeugdwerk.*” Van Caeyzeele, Wim (redacteur) ; Meuwissen, Silvie (redacteur) - Oud-Heverlee : Jeugddienst Don Bosco vzw, [s.a.]. - 112 p.
- van den Heuvel, Wilna “*Spel werkt, spelen is een kunst.*” - Amsterdam : SWP, 2011. - 125p. p - ISBN 978-90-8850-251-4

Websites

- <http://pasklaar.bsl.nl/>
- <http://www.uitgeverij-pantarhei.nl/>
- Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw <http://www.dementie.be>
- Centrum informatieve spelen in Leuven: <http://www.spelinfo.be/>
- Documentatiecentrum Atlas: <http://www.provant.be/leren/documentatiecentra/docatlas/>
- Centrum voor ervaringgericht onderwijs: www.cego.be
- WANDA ESF-project: <http://www.vbjk.be/nl/node/3580>

Bibliografie per module:

29.2 LEERSTIJLEN EN LEERPROCESSEN

Boeken/artikels

- Vermunt, J.D.H.M., Leerstijlen en sturen van leerprocessen in het hoger onderwijs: naar proces-gerichte instructie in zelfstandig denken, Amsterdam: Swets en Zeitlin-ger, 1992.
- Simons, P.R.J., Ontwikkeling van leercompetenties, in Opleiding en Ontwikkeling, 6 (1997), blz. 17-20.
- Simons, P.R.J., Leren doen ze zelf, onder redactie van L.F.W. de Klerk, P.R.J. Simons, & J.G.G. Zuylen, in Huiswerkbeleid, blz. 70-106, Heerlen: Mesoconsult, 1988.
- Simons, P.R.J., Leren leren: naar een nieuwe didactische aanpak, onder redactie van P.R.J. Simons, & J.G.G. Zuylen, in Handboek huiswerkdidactiek en geïntegreerd studievoordigheidsonderwijs blz. 46-59, Heerlen: MesoConsult, 1989.
- Simons, P.R.J., Onderwijs en ontwikkeling, onder redactie van R. Diekstra, Jeugd en ontwikkeling, Den Haag: Staatsuitgeverij, 1992.

- Hesselinck, J., Zelfsturing, twijfel en inspiratie, in Eindrapport Kenniskring Reflectie op het handelen, blz 32-37, juni 2004.
- Van Doorn, E, van Loo, F, Basisboek Mediërend Leren Van medisch labelen naar omgaan met verschillen, 200 blz, april 2003.
- Feuerstein, R, Rand, Y, Rynders, J.E., Laat me niet zoals ik ben, Rotterdam, Lemniscaat, 1993.
- Van Doorn, A.E., Ontwikkelingsgericht begeleiden in alledaagse situaties, Baarn, Nelissen, 2004.
- Janssens, A., Ontwikkeling stimuleren, Leueven, Acco, 1999
- De Jager, M., Lebeer, J., Denken kun je leren, Utrecht, Sardes, 1995
- Anderson, L. W., Krathwohl, D. R., Airasian, P. W., Cruikshank, K. A., Mayer, R. E., Pintrich, P. R., Raths, J., Wittrock, M. C. (2000). A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives. New York: Pearson, Allyn & Bacon.
- Coffield, F. (2004). Should we be using learning styles? London: University of London.
- Grit, Guit & van der Sijde (2004). Competentiemanagement. Wolters Noordhoff.
- Kolb D.A. (1999). The Kolb Learning Style Inventory, Version 3.
- Van Leest, A., & Buchel, Y. (2004). Maak je eigen POP, werkboek voor persoonlijke ontwikkeling Boston: Academic Service Hay Group
- Vermunt JD (1998). The regulation of constructive learning processes. British Journal of Educational Psychology, 68, 149–171.

Websites:

- <http://www.reynaarde.nl/talentontwikkeling/star-methode.html>
- www.onderwijsvanu.nl
- <http://www.123test.nl/leerstijl/>

29.3 BEGELEIDEN VAN INDIVIDUELE LEERPOCESSEN

Boeken:

- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78.
- Franzen, G. (2008). *Motivatie: denken over drijfveren sinds Darwin*. Amsterdam: Boom Onderwijs.
- Vinke, R. (2002). *Motivatie en belonen. De mythe van intrinsieke motivatie*. Kluwer BV.

Websites:

- www.123test.nl/prestatie-motivatie

29.4 BEGELEIDEN VAN LEERPROCESSEN BIJ PERSONEN MET LEER- OF ONTWIKKELINGSSTOORNISSEN

- *Leerproblemen bestaan echt ! Gids voor ouders en betrokkenen*. Algemene brochure van Sprankel vzw, pp. 43-62

- Cuyvers, L. (2000). Inleiding in de dyscalculie. Acco: Leuven.
- Callebaut, D. (2004). Dyslexie in de klas: aanpak in het SO. Handboek leerlingenbegeleiding twee. Afl. 6, augustus 2004, 77-97
- Ghesquière, P. & Grietens, H., Jongeren met leer- of gedragsproblemen. Naar een school met zorg. Acco: Leuven.
- Desoete, A. (2006). Ook kinderen met dyscalculie tellen mee. Katholieke Schoolgids, 60 (4), 76-81
- Desoete, A. (2005). Leerstoornissen in de basisschool. Praktijkids voor de basisschool.
- Desoete, A. (2005). Dyscalculie in de klas: Aanpak in het SO. Handboek
- Desoete, A. (2003). Wat is dyscalculie? Hoe herken je het in het reguliere onderwijs?
- Dumont, J.J. (19945) . Leerstoornissen. Deel 1: Theorie en model. Rotterdam: Lemniscaat.
- Ruijsenaars, A.J.;J.M.,& Ghesquière, P. (2002) De impact van leerstoornissen op volwassenleeftijd. In A.J.J.W. Ruijsenaars en P. Ghesquière (Red).Dyslexie en dyscalculie: ernstige problemen in het leren lezen en rekenen. Recente ontwikkelingen in onderkenning en aanpak. Acco: Leuven
- Ruijsenaars, A.J.J.M.,& Hamers, J.H.M. (1992). Leerproblemen op school. Rekenen als probleem. Praktijk en onderzoek. Leuven: Acco.

Websites

- www.letop.be (Verzamelpunt van links en adressen van organisaties werkzaam in Vlaanderen in het domein leerstoornissen)
- www.sprankel.be (Webstek van de oudervereniging van ouders van normaal begaafde kinderen met leerstoornissen in Vlaanderen)
- www.lievencoppens.com (Website met gratis nieuwsbrief en heel wat informatie over onderwijs en leerproblemen)
- www.zitstil.be
- <http://www.lerenleren.paulmaes.be/>
- www.leerhof.be/download/eMindMapping.zip
- <http://www.efkasoft.com/overhoor/overhoor.html>
- <http://www.letop.be/projecten/surfplank/surfplank.asp>
- <http://www.letop.be/projecten/surfplank/Chapters.asp>
- <http://sticordibank.wikispaces.com/>

29.5 MOTORISCHE –VISUELE COMMUNICATIEVORMEN

Boeken

- Vermeerbergen Myriam; '*Grammaticale aspecten van de Vlaamse-Belgische gebarentaal*', Fevlado- Diversus, Gent, 1999
- Baker Anne, Van den Bogaerde Beppie, Pfau Roland, Schermer Trude, '*Gebarentaalwetenschap, een inleiding*', Van Tricht, 2008
- Scheiris Ingeborg; '*Hoe zoenen doven?*', Fevlado- Diversus, Gent, 2002

Websites

- <http://lichaamstaal.be/houding.html>
- <http://www.s-m-o-g.be/>

- <http://gebaren.ugent.be>
- <http://asl.ms/>
- <http://www.everyoneweb.com/testjevingerspelling/>
- www.fevlado.be/
- <http://www.kentaliswebshop.nl/>

DVD's

- Van Bollebuik tot Piraten, deel 1, "*verhalen vertaald naar Vlaamse gebarentaal*", Vlaams gebarentaalcentrum vzw, 2009
- Van Bollebuik tot Piraten, deel 2, "*verhalen vertaald naar Vlaamse gebarentaal*", Vlaams gebarentaalcentrum vzw, 2009
- Van Bollebuik tot Piraten, deel 3, "*verhalen vertaald naar Vlaamse gebarentaal*", Vlaams gebarentaalcentrum vzw, 2009

29.6 CREATIEF AGOGISCH WERKEN VIA BEELDEN

- "*De Grootste Fotografen*" Uitgave van de Morgen in 2007 ISBN: 9789077686669
- Collins Maurice; "*Rare apparaten*" ISBN 9789078260028
- Dols Rozemarijn – Gaouwens Josine; "*60 werkvormen voor creatieve sessies*" ISBN 9789089651075
- Igor Byttebier; "*Creativiteit Hoe? Zo!*" ISBN 9789020950175
- Damm Antje "*Vraag maar?*" ISBN 9056375504
- Boudry Caroline en Deweerdt Herwig "*Ontvlambare vingers; een handleiding om te verdwalen*" (ISBN 9789066659339)

29.7 CREATIEF AGOGISCH WERKEN VIA LICHAAMSGEBONDEN BENADERINGSWIJZEN

Boeken/artikels

- Verdult Rien, "Contact in nabijheid" Snoezelen met ernstig demente mensen. Uitg.: Acco, 1997 , ISBN 90 334 3805
- Loots Gerrit, "*Sherborne*", vzw Sherborne België, 2006
- Devie Joep, Vanoosthuysse Ronny, "*Het grote snoezelboek, een wondere wereld van zintuigen*"
- Lidell Lucinda, "*Oosterse en westerse massage*" Uitg. : Becht, 1998 , ISBN. 90 230 0580 5 NUGI 460
- Postiloff Fischer Pauline, "*Bewegen en meer*", Creatieve bewegingsactiviteiten met ouderen. Uitg. : Intro, Baarn, 1995 , ISBN. 90 5574 1736
- Thomas Sara, "*Massage voor veel voorkomende aandoeningen*". Uitg. : Becht, 1988 , ISBN. 90 230 0681 X
- Honervogt Tanmaya, "*Reiki Helende handen voor meer harmonie.*" Uitg. : Becht, 1998 , ISBN. 90 230 0998 3
- Kent Rush Anne, "*Het moderne massageboek*" Uitg. : BZZToH, 1995 , ISBN. 90 5501 177 0
- Leboyer Frédérick, "*Shantala, babymassage*" Uitg. : Cothen, 1991 , ISBN. 90 6325 262 5
- Mantak Chia, "*Chi-zelfmassage*" Uitg.: Ankh-Hermes bv-Deventer, 1988 , ISBN.90 202 4331 4

- George Mike, “*Relax, Een praktische gids om lichaam en geest tot rust te brengen*”. Uitg. : Lannoo, 1997 , ISBN. 90 209 3561 5
- Richard Reoch “*Een mooie dood*” Uitg.: Van Reemst, 1997 , ISBN 90 410 0595 1
- Devreese Karl, “*Relaxatie bij dementerenden*”, Cahier Ouderenzorg, 2003; ISBN 90 5928 095 4
- Rix Peggy “*Comfortzorg*” Cahier Ouderenzorg Uitg: Kluwer, 1999 , ISBN 90 5062 160-0
- Jacob Walter, “*Snoezelen, een nieuwe dimensie in de dementie*” Cahier Ouderenzorg, Uitg.:Kluwer, 2000 , ISBN 90-5583744X

Websites:

- <http://www.sjankara.com> Op deze site vind je ook tal van info over de oliën en hoe te gebruiken.
- <http://www.barryemons.nl> : Hier vind je info en artikelen voor snoezelen en inrichten van de lokalen.
- <http://www.moderne-dementiezorg.nl/onderzoeksubriek.php?id=17>
- <http://heartfulness.be/Massage/overzicht.html>
- <http://massage-geven.nl/informatie/wanneer-geen-massage.html>
- <http://massage-geven.nl/masseren/een-voetmassage-geven.html>
- <http://www.ervaarhetmaar.nl/>
- <http://www.stichtinglichaamstaal.nl/home>
- <http://massage-geven.nl/masseren/massage-tips-voor-beginners.html>

Hoofd en nek massage:

- <http://www.youtube.com/watch?v=UGI7X9F1kcY>

Voetmassage:

- <http://www.youtube.com/watch?v=dQXFouYSnRE>

hand en arm massage:

- <http://www.youtube.com/watch?v=p8WgP14V2bo>

29.8 CREATIEF AGOGISCH WERKEN VIA BEWEGINGSEXPRESSIE

Boeken:

- “*Durf je dans! Bewegingsexpressie met kinderen;*” Uitg. Planyn (2013); ISBN 978-90-301-4014-6
- Becquart Eddy, Depla Jos; “*Bewegingsspelen*”. 45 bewegingsspelen met 100 variaties. Uitg. Altiora, Averbode, ISBN 90-317-0640-X
- Orlick Terry; “*Spelen zonder winnen*” Uitg. Bert Bakker Amsterdam, ISBN 90.6019.745.3
- Behr Nicole, Verplak Marjolein; “*Even uitblazen. Ontspannings-, bewegings- en ademhalingsoefeningen voor **ouderen***.” Uitg. Intro, Baarn, ISBN 90-5574-186-8
- Clerinx Mieke- Wouters Jenny; “*Gymnastiek voor hoogbejaarden. Een handleiding voor animatoren*”. Uirg. FROS Brabant,
- Depla Jos, Wilmans Ruth; “*Dansexpressie met **kinderen***”. Uitg. Altiora, Averbode/Apeldoorn, ISBN 90-317-0494-6
- Geerts Chr., Van Dun H., Prof. Dr.Boolaert; “*Praktijkseminaries. Volksdans, life-fitness, slagspelen, watergewenning, dementie*” Uitg. V.U.B. Brussel, (**ouderen**)
- Helders; “*Spelend leren. Hoe **baby’s, peuters, kleuters** bewegingen ontdekken*. Uitg. Kosmos, Antwerpen,
- Scharll Martha; “*Bewegingsoefeningen voor ouderen. Een praktische raadgever voor groepsgymnastiek en lichaamsverzorging.*” Uitg. Hollandia-
- Verheyde Willy; “*Creatieve kinderdansen*” Uitg. Altiora, Averbode, ISBN 90-317-0604-3

Leerplan uitbreidingsmodules

- Wouters Jan; "ouderen, verstandelijk gehandicapt. Een reeks zitdansen" Uitg. Danskant, 1995
- Mevr. Noteboom-Kraayenhof; "Oefenstof, meer bewegen voor ouderen" Opleiding animator sport en spel voor de derde leeftijd.
- Vormingswerk Derde Leeftijd, Toekomstlaan 5, 3580 Neerpelt

29.9 CREATIEF AGOGISCH WERKEN VIA MUZIEK EN KLANK

Boeken:

- Felicity Baker and Sylka Uhlig (June 2011), "Voicework in Music Therapy - Research and Practice." Jessica Kingsley Publishers, ISBN: 978-1-84905-165-1, 368 pages, paperback, £29.99 / US\$49.95 link
- Jack Verburgt (2010), "Muziek en schema - schema en muziek. Wat kunnen muziektherapie en schematherapie voor elkaar betekenen?" Hogeschool Arnhem en Nijmegen. ISBN: 978-90-72482-16-7.
- samenvatting
- Oliver Sacks (editie november 2010) - Musicofilia. "Verhalen over muziek en het brein." Meulenhoff. ISBN 9789029085038.
- HenkJan Honing (2009), "Iedereen is Muzikaal, Nieuw Amsterdam", ISBN 9789046805985 .
- Wim J. van der Steen (2009) "Muziek in het lijf geschreven"
- Sanders, Elise ; van der Wijden, Inge "Voet in de jungle. Muzisch-agogische activiteiten met ernstig verstandelijk gehandicapt". - Baarn : Intro, 1999. - 336 p. - ISBN 90-5574-134-5
- van Koolwijk, Jacqueline "Muziek en snoezelen. Adviezen en ideeën voor activiteitenbegeleiders in de zorg aan mensen met een zeer ernstige verstandelijke beperking", 2008. - 34 p. - ISBN 978-90-813470-1-3
- Beermann, Marlies ; Breucker, Annette ; Gsella, Monika "Muziek- en Dansspelletjes voor kinderen van 3-8 jaar. 120 eenvoudige en creatieve groepsspelletjes gebaseerd op dans en muziek, bedoeld voor alle onderwijs- en vormingssituaties." - Katwijk : Panta Rhei, 1998. - 107 p. - ISBN 90-73207-42-8

Websites:

- Muziektherapie bij dementerende mensen: <http://www.martinic.nl/broersen/literatuurlijst.htm>
- [A World Forum for Music Therapy](#)

29.10 CREATIEF AGOGISCH WERKEN VIA DRAMA

- "The body can speak", Essays on Creative Movement Education with Emphasis on Dance and Drama, Edited by Annelise Mertz
- Lecoq Jacques "Het lichaam als dichter"
- Johnstone Keith "Impro – improvisatie en theater"
- Boal Augusto "Games for actors and non-actors"
- Kurstjens Ton "De clown, het innerlijke kind" en "The clown from heart to heart"
- Wiertsema Huberta "Honderd bewegingsspelletjes" (voor onderwijs en jeugdwerk)
- Vane Sjaak "Werken met drama"
- Crul, Koen ; Nevejans, Joris ; Spaepen, Peter "Klein applaus. Drama-activiteiten met 3- tot 9-jarigen." - Sint-Niklaas : Abimo, 2009. - 143 p. - ISBN 90 59320 72 7
- Rooyackers, Paul - Katwijk "Honderd dramaspellen." Panta Rhei, 2001. - 112 p. - ISBN 90-73207-33-9
- Rooyackers, Paul - Katwijk "Honderd nieuwe dramaspellen." Panta Rhei, 2006. - 110 p. - ISBN 90 73207 73 8

- Cleven, Gorry - Houten : Bohn Stafleu Van Loghum “*In scène. Dramatherapie en ervaringsgerichte werkvormen in hulpverlening en begeleiding*”, 2004. - 237 p. - (Methodisch werken). - ISBN 90-313-4207-
- Vos, Maarten ; de Heer, Joke - Budel “*Ik kon mijn adem niet ademen. Dramalessen over emoties voor de middenbouw van de basisschool. Blij. Bang. Boos. Verdriet.*” : DAMON, 2002. - 80 p. - ISBN 90-5573-335- 0
- Boesman, Koen ; Spaepen, Peter ; Van der Straeten, Eric “*Groot applaus. Drama-activiteiten met 9- tot 12-jarigen*”. Sint-Niklaas : Abimo, 2007. - 191 p. - ISBN 978 90 59 3238 10
- Vane, Sjaak - Soest : Nelissen, “*Werken met drama. Drama-activiteiten voor agogische beroepen.*” 2003. - 246 p. - (PM-reeks). - ISBN 90-244-1361-3

29.11 MENTOR OP DE WERKVLOER

- Bannink, F. (2010). “*Oplossingsgericht leidinggeven. 101 tips voor optimaal samenwerken*”. Amsterdam: Pearson Assessment and information.
- Berg, C. V. (2011). “*Werken in dialoog. De basis voor coaching en begeleiding.*” Den Haag: Lemma.
- Berg, I. K. (2011). “*Oplossingsgericht coachen.*” Amsterdam: Schouten&Nelissen.
- Blaauw-Zaltbommel, E. (2012). “*Ontwikkel je talent. Spel*” .
- Clement, J. (2008). “*Inspirerend coachen. De kunst van dynamisch en uitdagend communiceren.*” Leuven: LannooCampus.
- Deketelaere Ann, K. G. (2004). “*Samen voor de spiegel. Een werkboek over de begeleiding van beginnende leraren.*” Mechelen: Wolters Plantyn.
- Furman, B. (2013). “*Ik ben trots op je! Oplossingsgericht communiceren voor ouders en professionals.*” Huizen: Pica.
- Haan, E. D. (2009). “*Kookboek voor teams. 20 praktische oefeningen voor de teamcoach.*” Barneveld: Nelissen.
- Jaspers, H. (2012). “*Anderen stimuleren en jezelf motiveren.*” Amsterdam: SWP.
- Ree, P. D. (2010). “*Het persoonlijke APK-spel. Geef jezelf een opknapbeurt.*” Spel . Thema.
- Vandamme, R. (2005). “*Handboek ontwikkelingsgericht coachen. Een hefboom voor zelfsturing.*” Soest: Nelissen.
- Verhage, H. (2004). “*Coachend opvoeden. Leidraad voor de professionele opvoeder.*” Soest: Nelissen.
- Voca, t. e. (2007). “*Kracht van een team.*” Leuven: LannooCampus.

29.12 TAAL EN DENKSTIMULERING BIJ KLEUTERS

Filosoferen met kinderen en wie is Socrates: <http://www.wijsneus.org/>

29.13 GEZINSGERICHT WERKEN

29.14 INTRODUCTIE GEZINSBEGELEIDING

29.15 OMGAAN MET SPECIFIEKE GEZINSSITUATIES

29.16 COMPLEXE CLIËNTCONTEXTEN

- Ang, W. (2007) Transculturele ervaringen bij het werken met vluchtelingen. Rode Kruis Vlaanderen.
- Beek, F. (2007) Werken met levensverhalen en levensboeken. Houten: Bohn Stafleu.
- Berg van den, C. (2011) Werken in dialoog. De basis voor coaching en begeleiding. Boom: Lemma.
- Bijkerk, L. en Heide van der, W. (2006). Het gaat steeds beter. Activerende werkvormen voor de opleidingspraktijk. Houten: Bohn Stafleu.

- Blom, H. (2008) Intercultureel samenwerken in organisaties. Bussum: Coutinho.
- Bohlmeijer, E. (2006) De betekenis van levensverhalen. Houten: Bohn Stafleu.
- Budde, E. (2008) Wat woorden niet kunnen zeggen: creatieve werkvormen en methodieken. Houten: Bohn Stafleu.
- Burger, C en Schuijyema, K. (2006- 4e druk). Vaardighedenboek SPW. Utrecht: Nijgh Versluys.
- De Belie, E. (2007). Gehechtheid en gehechtheidsproblemen bij personen met een verstandelijke beperking. Antwerpen: Garant.
- Endt-Meijling, M. (2007- 3^e druk) Met nieuwe ogen. Werkboek voor de ontwikkeling van een transculturele attitude. Bussum: Coutinho.
- Gerritsen, C. (2011 – 3^e druk). Culturele waarden en communicatie in internationaal perspectief. Bussum: Coutinho.
- Groen, M. (2006) Reflecteren de basis. Groningen: Noordhof.
- Heemskerk, I. Romulus, P. Vossers, N. (2008) . Werken in de SPH. Creatief, ervaringsgericht en methodisch. Bussum: Coutinho
- Hendriksen, J. (2005- 12^e druk) Intervisie bij werkproblemen. Soest: Nelissen.
- Hogerhuis, M. (2011) Alle gedrag is communicatie. Amsterdam: SPW
- Horst ter, J. (2011 – 3^e druk). Rapporteren in de hulp en dienstverlening. Bussum: Coutinho
- Houtvast, H. (2006). Methodische vaardigheden. Oriëntatie op doelgroepen. Utrecht: Nijgh Versluys.
- Oomkes, F. (1995) Training als beroep, sociale en interculturele vaardigheid. Amsterdam: Boom.
- Oomkes, F. (2011 -8^e druk) Communicatieleer. Boom: Lemma.
- Prinsenbergh, G. (2005). Biografisch leren en werken. Het levensverhaal in kaart brengen. Amsterdam: SWP.
- Rakers, M. (red) (2011). Meesterschap in het sociaal werk. Over kennisontwikkeling en praktijkverbetering voor het vak en de organisatie. Amsterdam: SWP
- Remmerswaal, J. (2009- 9^e druk) Handboek groepsdynamica. Barneveld: Nelissen.
- Riet van, N. (2001) Groepswork in het maatschappelijk werk. Assen: Van Gorcum.
- Rooijendijk, L. e.a. (2011- 11^e druk.) De mens in thema's. Een thematische behandeling van de menselijke levensloop. Boom: Lemma.
- SOVA-groep. (1993- 11^e druk) . Samen werken, samen leren. Werkboek sociale vaardigheden. Theorie en oefeningen. PM-reeks. Baarn: Nelissen
- Schreurs, H. (2011) Narratieve storytelling in de hulpverlening. Boom: Lemma.
- Snellen, A. (2007) Basismodel voor methodisch hulpverleners in het maatschappelijk werk. Bussum: Coutinho
- Uitslag, M. (red.)(2008) Interculturele mediation. Antwerpen: Garant .
- Verhoef, A. (2007) Professionaliteit en kwaliteitszorg. Professioneel handelen in het welzijnswerk. Utrecht: Nijgh Versluys.

29.17 KENNISMAKEN MET DE GEZINSOPVANG

Brecht Peleman (red.), Sandra Van der Mespel, Mieke Daems, Bart Declercq, VBJK (Vernieuwing in de basisvoorzieningen voor jonge kinderen), *Modules kinderbegeleiders gezinsopvang 'Kennismaken met de gezinsopvang' en 'Werken in de kinderopvang'. Leidraad voor lesgever + Werkmap voor onthaalouders 'Bouwen aan je eigen draagkracht'*. Gent, 2013.

Relevante websites:

www.gezinsopvanginfo.be

www.kindengezin.be

www.ondernemingsloketten.be

29.18 KRAAMZORG

Publicaties:

Diana Koster, *Perfekte moeders bestaan niet*. Terra-Lannoo Uitgeverij, 2013.

Fadua el Bouazzaoui, Ingrid A. Peters, *Handboek geboortezorg bij verschillende culturen*. Lannoo Campus, 2017.

Relevante websites:

<http://perfectemoedersbestaanniet.nl/> - in het bijzonder 'Oefeningen/downloads'.

[Google-drive Kraamzorg](#): gedeeld lesmateriaal kraamzorg

30 BIJLAGE: MODEL VAN DEELCERTIFICATENSUPPLEMENT BIJ DE UITBREIDINGSMODULES KRAAMZORG

CVO (naam, adres, contactgegevens, logo...)

Supplement bij de deelcertificaten van de uitbreidingsmodules Kraamzorg

Dit supplement toont aan dat de cursist (*)

de uitbreidingsmodules “*Kraamzorg: verzorgende aspecten*” (60 lestijden), “*Kraamzorg: psychosociale aspecten*” (60 lestijden), “*Organisatie van de huishoudelijke taken*” (40 lestijden) en “*Kraamzorg: koken in de praktijk*” (20 lestijden) heeft gevolgd als uitbreiding van de competenties verworven in de opleiding **Begeleider in de kinderopvang** van het secundair volwassenenonderwijs, studiegebied SPECIFIEKE PERSONENZORG.

de uitbreidingsmodules “*Kraamzorg: verzorgende aspecten*” (60 lestijden) en “*Kraamzorg: psychosociale aspecten*” (60 lestijden) heeft gevolgd als uitbreiding van de competenties verworven in de opleiding **Verzorgende** van het secundair volwassenenonderwijs, studiegebied ALGEMENE PERSONENZORG.

de uitbreidingsmodules “*Kraamzorg: verzorgende aspecten*” (60 lestijden) en “*Kraamzorg: psychosociale aspecten*” (60 lestijden) heeft gevolgd als uitbreiding van de competenties verworven in de opleiding **Zorgkundige** van het secundair volwassenenonderwijs, studiegebied ALGEMENE PERSONENZORG.

Naam cursist:

Plaats, datum:

De directie

(naam, handtekening)

(*) aankruisen wat van toepassing is